

POLITIEKE KENNIS IN VLAANDEREN: EEN DOORLICHTING

Bevindingen van een survey-
onderzoek in Vlaanderen

Peter Van Aelst, Laura Jacobs, Cato Waeterloos,
Margot Lissens, Babette Hermans, Michaël Opgenhaffen,
Matthias Van Campenhout, Desiree Schmuck,
Joke Matthieu & Stefaan Walgrave

COLOFON

Titel: Politieke kennis in Vlaanderen: Een doorlichting. Bevindingen van een survey-onderzoek in Vlaanderen

Auteurs: Peter Van Aelst, Laura Jacobs, Cato Waeterloos, Margot Lissens, Babette Hermans, Michaël Opgenhaffen, Matthias Van Campenhout, Desiree Schmuck, Joke Matthieu & Stefaan Walgrave

Publicatiedatum: 11 april 2024

Datum veldwerk: 5 december 2023 – 11 januari 2024 (in samenwerking met Bpact)

Gelieve te citeren als: Van Aelst, P., Jacobs, L., Waeterloos, C., Lissens, M., Hermans, B., Opgenhaffen, M., Van Campenhout, M., Schmuck, D., Matthieu, J., Walgrave, S. (2024). *Politieke kennis in Vlaanderen: Een doorlichting. Bevindingen van een survey-onderzoek in Vlaanderen*. Universiteit Antwerpen & KU Leuven.

CONTACT

Universiteit Antwerpen

Onderzoeksgroep M2P
Sint-Jacobsstraat 2-4, 2000 Antwerpen
Contact: prof. dr. Peter Van Aelst

KU Leuven

Institute for Media Studies & Leuven School for Mass Communication Research
Parkstraat 45 box 3603, 3000 Leuven
Contact: prof. dr. Michaël Opgenhaffen

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	4
POLITIEKE KENNIS	5
Algemene politieke kennis	5
Partijpositiekennis (PPK).....	9
Kennis over actualiteit	11
Kennis over gecontesteerde thema's.....	14
CORRELATIES TUSSEN SOORTEN POLITIEKE KENNIS.....	17
POLITIEKE KENNIS OVER GENERATIES HEEN	18
Algemene politieke kennis	18
Partijpositiekennis (PPK).....	19
Kennis over actualiteit	20
Kennis over gecontesteerde thema's.....	22
WAT VERKLAART DE AANWEZIGHEID VAN POLITIEKE KENNIS?.....	25
BESLUIT	32
APPENDIX	33

INLEIDING

In dit rapport geven we een overzicht van de belangrijkste resultaten van een cross-sectionele populatiesurvey voor het YouVoice project. In dit project willen we nagaan hoe burgers, en vooral jongeren, zich informeren in het digitale informatietijdperk. We gaan daarbij in op verschillende soorten politieke kennis en mediagebruik. Het gaat om een samenwerking tussen de Universiteit Antwerpen en KU Leuven onder leiding van professor Peter Van Aelst. Zie <https://www.youvoice.be/> voor meer info.

Voor dit onderzoek werd een cross-sectionele populatiesurvey uitgevoerd in samenwerking met Bpact. Het veldwerk hiervoor vond plaats tussen 5 december 2023 en 11 januari 2024. De steekproef werd getrokken door Bpact. De steekproef is ontworpen om representatief te zijn voor de +16 populatie in Vlaanderen voor de kenmerken leeftijd, gender, opleidingsniveau en regio. Bpact is een bedrijf met specialisatie in survey-onderzoek met maatschappelijke impact. De doelstelling van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in de politieke kennis van zowel jongeren, jongvolwassenen en volwassenen in Vlaanderen. In een volgende stap is het de bedoeling om te bekijken of er systematische verschillen zijn naargelang leeftijd. Daarnaast gaan we in een volgende fase van het project na of en hoe diverse digitale interventies (een stemtest, influencers en fact-checks) kunnen bijdragen tot beter geïnformeerde burgers.

In deze cross-sectionele survey werden in totaal 2,520 deelnemers bevraagd. Meer informatie is ter beschikking in het veldwerkrapport (te verkrijgen op aanvraag). De dataverzameling is gebeurd in lijn met alle ethische richtlijnen van de KU Leuven en Universiteit Antwerpen en werd goedgekeurd door de ethische commissies van de betrokken faculteiten aan beide universiteiten. Ze voldoet ook aan de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) van de Europese Unie. In totaal werden er 17,726 unieke deelnemers uitgenodigd. 3,085 deelnemers vulden de vragenlijst deels of gedeeltelijk in, wat resulteert in een medewerkingsgraad (of response rate) van 17.5%. Na een kwaliteitscheck komen we tot een finale steekproef van 2,520 deelnemers. Hierbij werden deelnemers uit de dataset gefilterd die geen toestemming gaven, niet slaagden voor enkele kwaliteitscontrole vragen of te snel of te traag door de vragenlijst gingen. Gemiddeld duurde de vragenlijst 23 minuten.

In dit rapport focussen we op verschillende vormen van politieke kennis, en gaan we dieper in op verschillen naar leeftijd, politieke voorkeur en mediagebruik.

POLITIEKE KENNIS

Algemene politieke kennis

Een eerste vorm van politieke kennis is 'general surveillance knowledge': dit gaat over politieke kennis over (politieke) instellingen die snel wijzigt. Het vraagt dus wel enig inzicht in de politiek, maar je kan de vragen ook juist beantwoorden als je enkele weken het nieuws niet hebt gevolgd, waarmee deze soort van kennis zich onderscheidt van kennis over de actualiteit.

Alle deelnemers kregen twee vragen gelinkt aan algemene politieke kennis, met name:

1. Regeringsvraag: Uit welke drie partijen bestaat de Vlaamse regering?
2. Politicivraag: Bij welke partij hoort deze politicus/politica?

(a) Regeringsvraag: Partijen in de Vlaamse regering

Als eerste vraag onderzochten we de kennis van deelnemers over de exacte samenstelling van de Vlaamse regering. De vraagstelling was als volgt:

Vraag 1: Samenstelling Vlaamse regering

Hieronder zie je een lijst met Vlaamse politieke partijen die wél of niet in de Vlaamse regering zitten. Duid de 3 partijen aan die in de Vlaamse regering zitten. Duid enkel die partijen aan die volgens jou erin zitten en laat de rest open

- CD&V
- Groen
- N-VA
- Open VLD
- PVDA
- Vlaams Belang
- Vooruit

Het correcte antwoord op deze vraag was: CD&V, N-VA en Open VLD. De meeste mensen wisten dat CD&V deel uitmaakt van de Vlaamse regering (81,4%), gevolgd door Open VLD (79,7%) en N-VA (79,3%). De verschillen tussen de partijen zijn klein.

Tabel 1 toont hoeveel deelnemers de exacte samenstelling van de Vlaamse regering konden noemen (namelijk het aantal deelnemers die zowel CD&V, N-VA als Open VLD wisten te identificeren als coalitiepartners in de Vlaamse regering). Slechts 2,4% van de deelnemers had alle partijen incorrect, terwijl 54% van de deelnemers de exacte samenstelling van de Vlaamse regering kon noemen. Ongeveer 1 op de 2 deelnemers is dus op de hoogte van welke partijen er in de Vlaamse regering zitten.

Tabel 1. Overzicht van politieke kennis over samenstelling Vlaamse regering

Aantal correcte antwoorden	N	%
Deelnemer kon geen enkele correcte partij noemen in Vlaamse regering	61	2,4%
Deelnemer had 1 van de 3 partijen in Vlaamse regering correct	215	8,5%
Deelnemer had 2 van de 3 partijen in Vlaamse regering correct	889	35,3%
Deelnemer kon de volledige samenstelling van de Vlaamse regering noemen	1355	53,8%

(b) Politicivraag: Linken van de juiste politicus/politica met de juiste partij

Een tweede vraag ging na in hoeverre deelnemers politici konden linken aan de juiste politieke partij die hij/zij vertegenwoordigt. De opgenomen politici waren de politieke leiders van elke partij of één van de voornaamste kopstukken of ministers (voor de regeringspartijen). De exacte vraag was als volgt:

Vraag 2: Linken van politici en partijen

Je krijgt 7 Vlaamse politici te zien. Selecteer de partij van deze politica of politicus.

- CD&V
- Groen
- N-VA
- Open VLD
- PVDA
- Vlaams Belang
- Vooruit

Zuhal Demir	Alexander De Croo	Frank Vandenbroucke	Petra De Sutter
			
Tom Van Grieken	Hilde Crevits	Raoul Hedebouw	
			

De correcte antwoorden zijn:

1. Zuhal Demir: N-VA
2. Alexander De Croo: Open VLD
3. Frank Vandenbroucke: Vooruit
4. Petra De Sutter: Groen
5. Tom Van Grieken: Vlaams Belang
6. Hilde Crevits: CD&V
7. Raoul Hedebouw: PVDA

Uit **Tabel 2** kunnen we afleiden dat de top 3 politici die correct werden gelinkt aan de eigen partij de volgende zijn: Tom Van Grieken (VB, 92,5% correct), Alexander De Croo (Open VLD, 87,5% correct) en Hilde Crevits (CD&V, 84,9% correct). De andere politici volgen op enige afstand. De politica die de minste mensen correct aan de juiste partij konden linken was Petra De Sutter, minister van overheidsbedrijven en ambtenarenzaken, en tevens vicepremier voor Groen. Het is opvallend dat Vlaams Belang voorzitter Tom Van Grieken vaker correct aan de juiste partij werd gelinkt dan premier Alexander De Croo. Ongeveer 12,5% van de deelnemers wist niet dat de premier tot Open VLD behoort. Zo dacht ongeveer 5% dat Alexander De Croo lid is van CD&V. Het hoogste aantal expliciete “ik weet het niet” antwoorden werd gegeven voor Raoul Hedebouw (PVDA) en, zoals gezegd, Petra De Sutter (Groen). Verder is het opvallend dat bijna 10% Frank Vandenbroucke ook in de foute partij (eveneens CD&V in plaats van Vooruit) plaatste. **Tabel 3** biedt een gedetailleerd overzicht.

Tabel 2. Aantal correcte antwoorden per politicus/politica

Naam politicus/politica	N correct	% Correct
Tom Van Grieken (VB)	2303	92,5%
Alexander De Croo (Open VLD)	2187	87,5%
Hilde Crevits (CD&V)	2109	84,9%
Zuhal Demir (N-VA)	1890	75,1%
Frank Vandenbroucke (Vooruit)	1848	74,1%
Raoul Hedebouw (PVDA)	1846	74,3%
Petra De Sutter (Groen)	1794	72,1%

Tabel 3. Overzicht van antwoorden per politicus/politica en per partij

Naam politicus/politica	CD&V	Groen	N-VA	Open VLD	PVDA	Vlaams Belang	Vooruit	Ik weet het niet
Zuhail Demir (N-VA)	5,40%	6,10%	75,1%	3,70%	0,80%	0,70%	1,60%	6,80%
Alexander De Croo (Open VLD)	5,20%	0,80%	2,40%	87,5%	0,30%	0,80%	0,40%	2,70%
Frank Vandenbroucke (Vooruit)	9,90%	0,70%	3,70%	3,80%	1,40%	0,80%	74,1%	5,70%
Petra De Sutter (Groen)	6,70%	72,1%	2,30%	5,50%	1,30%	0,60%	1,90%	9,50%
Tom Van Grieken (VB)	0,60%	0,60%	1,40%	1,00%	0,50%	92,5%	0,40%	2,90%
Hilde Crevits (CD&V)	84,9%	0,70%	2,30%	4,20%	0,80%	0,60%	1,10%	5,40%
Raoul Hedebouw (PVDA)	1,30%	2,30%	2,20%	2,20%	74,3%	1,00%	1,00%	15,70%

We kunnen vervolgens op basis van de antwoorden op deze vraag waarbij de zeven politici dienden gelinkt te worden aan de correcte partij een index maken van het aantal correcte antwoorden per deelnemer. **Tabel 4** geeft telkens het aantal deelnemers weer die een bepaalde score behaalde op deze vraag.

Tabel 4. Overzicht van politieke kennis over samenstelling Vlaamse regering

Aantal correcte antwoorden	N	%	Cum.
0/7: Deelnemer kon geen enkele politicus of politica aan juiste partij linken	99	3,90%	
1/7: Deelnemer kon 1 politicus of politica aan juiste partij linken	110	4,40%	8,30%
2/7: Deelnemer kon 2 politici aan juiste partij linken	111	4,40%	12,7%
3/7: Deelnemer kon 3 politici aan juiste partij linken	137	5,40%	18,1%
4/7: Deelnemer kon 4 politici aan juiste partij linken	160	6,40%	24,5%
5/7: Deelnemer kon 5 politici aan juiste partij linken	201	8,00%	32,5%
6/7: Deelnemer kon 6 politici aan juiste partij linken	325	12,9%	45,4%
7/7: Deelnemer kon alle politici aan juiste partij linken	1377	54,6%	100,0%

Partijpositiekennis (PPK)

Partijpositiekennis of PPK (in het Engels ‘party position knowledge’) verwijst naar de mate waarin deelnemers correct kunnen inschatten of een politieke partij het eens of oneens is met een specifiek beleidsvoorstel. In de survey werden deelnemers gevraagd om de partijpositie van zeven partijen aan te duiden voor telkens zes stellingen. Deze zes stellingen raakten aan diverse politieke thema’s (zoals integratie, klimaat en milieu, onderwijs, huisvesting, belastingen, zie overzicht verder). Deze stellingen werden afwisselend op een ideologisch linkse of een rechtse manier geformuleerd. Vervolgens hebben we partijpositiekennis berekend door na te gaan hoe deelnemers gemiddeld scoren op deze evaluatie voor alle zes stellingen en de zeven Vlaamse partijen. Dit wil zeggen dat de score voor PPK varieert van 0 (deelnemer kon geen enkele partij correct plaatsen op een stelling) tot 42 (deelnemer kon alle partijen op alle stellingen correct plaatsen). Let op: “ik weet het niet” werd ook geteld als een incorrect antwoord.

De evaluatie of het antwoord van de deelnemers correct was (namelijk of ze correct konden evalueren of een partij het eens of oneens was met een bepaalde stelling) is gebeurd op basis van de antwoorden die we van de studiedienst van de partijen zelf hebben ontvangen. Deze stellingen zaten in de ‘longlist’ voor de stemtest die voor VRT en De Standaard werd gemaakt voor de verkiezingen op 9 juni 2024. De partijpositiestellingen werden naar elke politieke partij opgestuurd waarbij hun standpunt bevroegd werd. Zo konden we in kaart brengen wat het antwoord was van de partij (oneens/eens) en of de deelnemers dit correct hadden ingeschat.

Verder kunnen we ook vergelijken tussen (a) stellingen (kunnen deelnemers partijen beter plaatsen op een aantal specifieke stellingen?) en (b) partijen (kunnen deelnemers bepaalde partijen beter plaatsen?).

Vraag 3: PPK

Duid aan of deze politieke partijen het oneens of eens zijn met de volgende stelling:

1. PPK1: “Leerkrachten mogen voor de klas nooit een hoofddoek dragen.
2. PPK2: “Huishoudens met een laag inkomen moeten een premie krijgen om zonnepanelen te plaatsen.”
3. PPK3: “De lage-emissiezones in steden moeten afgeschaft worden.”
4. PPK4: “De schoolvakantie in de zomer moet korter, andere vakanties langer.”
5. PPK5: “De beperkingen om stikstof uit te stoten moeten versoepeld worden.”
6. PPK6: “Als je meer dan één woning bezit, moet je vanaf je tweede woning extra belast worden.”

Partijen: CD&V – Groen – N-VA – Open VLD – PVDA – Vlaams Belang – Vooruit

Antwoordopties:

- Oneens
- Eens
- Ik weet het niet

In de **appendix** geven we in **Tabel A1** de juiste antwoorden weer per stelling en per partij.

We bekijken eerst de score voor PPK in het algemeen, dat wil zeggen: het gemiddelde voor alle zes stellingen en alle zeven partijen. Dit is een score die varieert van 0 (deelnemer kon geen enkele partij correct plaatsen op geen enkele stelling) tot 42 (deelnemer kon alle partijen correct plaatsen op alle stellingen). Deze score is vervolgens gehercodeerd naar een score van 0 tot 1 om tot een gemiddelde te komen. Het gemiddelde is 0.38. Vertaald naar de index (met 42 als maximale score) wil dit zeggen dat gemiddeld genomen deelnemers een partij correct konden plaatsen op 16 van de 42 stellingen. Of nog: deelnemers konden gemiddeld 38% juiste antwoorden geven.

Er zijn echter verschillen per stelling en per partij. In **Tabel 5** geven we – naast de algemene gemiddelde score – de score voor de partijpositie kennis weer per partij, eveneens een score van 0 tot 1. Een score dichterbij

1 wijst op hogere kennis van de standpunten van die partij. We zouden immers kunnen verwachten dat sommige partijen (bijvoorbeeld meer extreme partijen, of partijen met een niche-ideologie, zoals Groen of Vlaams Belang) beter te plaatsen zijn dan andere partijen (we denken dan aan traditionele partijen of centropartijen). Uit de cijfers blijkt dit effectief het geval te zijn. De hoogste partijpositiekennisscores worden behaald voor Groen, gevolgd door Vlaams Belang. De andere partijen volgen op grotere afstand. We zien dat CD&V de partij is die het moeilijkst te plaatsen was. Let op: het gaat hier om een gemiddelde voor alle kiezers. We testen hier niet of Groen-kiezers beter in staat zijn om de eigen partij te plaatsen, maar wel of kiezers over het algemeen beter in staat zijn om bepaalde partijen te plaatsen dan andere.

De hoge score van Groen is gedeeltelijk te verklaren doordat drie van de zes stellingen (namelijk stellingen 2, 3 en 5) kunnen worden gelinkt aan de milieuproblematiek of klimaat, thema's waarvan Groen de voornaamste 'eigenaar' is. In **Tabel 6** bekijken we dit meer in detail. Voor vier van de zes stellingen (degene over zonnepanelen, LZE, schoolvakanties en stikstof) wordt Groen het beste ingeschat, voor stelling 1 (over dragen van een hoofddoek) scoort Vlaams Belang het hoogste, en voor stelling 6 (belasting tweede woning) PVDA. Dit impliceert dat voor thema's waar partijen duidelijk 'eigenaar' zijn (zoals Groen voor milieu & klimaat, integratie voor Vlaams Belang en belastingen voor PVDA) de deelnemers in de survey de partijen beter kunnen plaatsen. Ook zien we uit de gemiddeldes in **Tabel 6** dat de stellingen varieerden in moeilijkheidsgraad.

Tabel 5. Score voor partijpositiekennis per partij

PPK (partijpositiekennis) score per partij	M	SD
CD&V	0.25	0.22
Open VLD	0.33	0.27
N-VA	0.34	0.23
PVDA	0.36	0.25
Vooruit	0.37	0.28
Vlaams Belang	0.42	0.29
Groen	0.59	0.31
Algemene partijpositiekennis	0.38	0.21

Tabel 6. Score voor partijpositiekennis per partij en per stelling

Partij	Stelling 1 (hoofddoek)	Stelling 2 (zonnepanelen)	Stelling 3 (LEZ)	Stelling 4 (vakanties)	Stelling 5 (stikstof)	Stelling 6 (belasting woning)
PVDA	0.53	0.54	0.22	0.12	0.15	0.62
Groen	0.64	0.64	0.69	0.26	0.74	0.57
Vooruit	0.48	0.52	0.12	0.23	0.36	0.54
CD&V	0.30	0.33	0.11	0.18	0.40	0.16
Open VLD	0.34	0.35	0.29	0.17	0.35	0.50
N-VA	0.68	0.40	0.28	0.23	0.22	0.20
Vlaams Belang	0.77	0.33	0.49	0.21	0.43	0.29
Gemiddelde	0.54	0.45	0.31	0.20	0.38	0.41

Kennis over actualiteit

De vragenlijst peilde ook naar de kennis die deelnemers hebben over de actualiteit en recente gebeurtenissen (in het Engels geduid met 'current affairs knowledge'). Hiervoor werden acht meerkeuzevragen gesteld aan alle deelnemers waarbij ze drie antwoordopties kregen (waarvan 1 correct) en hen ook telkens de mogelijkheid werd geboden om 'ik weet het niet' aan te duiden. Het aantal juiste antwoorden werd vervolgens opgeteld per deelnemer om een totale kennisindex te berekenen. Let wel: indien een deelnemer koos voor de optie 'ik weet het niet', werd dit eveneens gerekend als een fout antwoord.

De selectie van de gebeurtenissen uit de actualiteit gebeurde op basis van een aantal vooraf afgebakende criteria. Elke gebeurtenis moest 'actueel' zijn en bijgevolg zich hebben voorgedaan binnen de drie maanden voorafgaand aan de survey. Dit wil zeggen dat – gezien het onderzoek is uitgevoerd in december – we vragen stelden die handelden over gebeurtenissen in de drie maanden daarvoor. De meeste gebeurtenissen vonden dan ook plaats in oktober, november en december 2023. Daarnaast selecteerden we gebeurtenissen op basis van hun prominentie in zowel de gevestigde nieuwsmidia (televisienieuws, kranten, nieuwswebsites) en de mate waarin ze besproken werden op sociale media door allerlei actoren (zoals politici, influencers, beroemdheden en journalisten). Tot slot wilden we voldoende diversiteit aan thema's aan bod laten komen in onze vragenlijst en voldoende spreiding hebben op gebied van het formele of informele karakter van de gebeurtenissen (zie verder).

Voor de keuze van thema's stelden we een lijst samen met thema's waarbinnen we de actuele gebeurtenissen konden categoriseren: nationale politiek, internationale politiek, (mentale) gezondheid, sociale rechtvaardigheid en klimaat. Deze vijf thema's werden gekozen op basis van verschillende studies die weergeven welke thema's tegenwoordig voornamelijk leven onder de bevolking, zowel jong als oud. Daarnaast hadden we binnen elk thema zowel aandacht voor gebeurtenissen met een formeel karakter (gebeurtenissen die te maken hebben met politieke instellingen, wetgeving, en beleid) en een informeel karakter (gebeurtenissen waar politieke instellingen geen expliciete rol in spelen of die ontstonden buiten de formele politiek). Door die diversiteit aan thema's en combinatie van formele en informele gebeurtenissen omvat onze studie een unieke meting van kennis over de actualiteit. Dit stelt ons in staat om op een meer realistische manier aan te sluiten bij de leefwereld van verschillende generaties uit onze steekproef. Zeker bij jongere generaties is dit van belang omdat we weten dat hun informatiegewoontes voornamelijk bepaald worden door sociale media.

Tabel 7 biedt een overzicht van alle kennisvragen, inclusief het thema waartoe ze behoren en het formeel versus informeel karakter van de kennisvraag. We zetten telkens het correcte antwoord in het vet. Aan de hand van die meerkeuzevragen konden we een score op acht berekenen die de actualiteitskennis van de deelnemers weergeeft. De score geeft weer hoeveel juiste antwoorden de deelnemer gaf op de vragen over de actualiteit en kan dus gaan van nul juiste antwoorden tot acht juiste antwoorden. De gemiddelde score van alle deelnemers op de vragen rond de actualiteit was 4.4 op 8 (met een standaardafwijking van 1.7).

In **Tabel 8** geven we de verdeling weer van het aantal correcte antwoorden over al onze deelnemers, door aan te duiden hoeveel deelnemers een bepaalde score (op een maximum van acht) behaalden. Zo gaf ongeveer een vijfde van de deelnemers exact vier juiste antwoorden, waarmee ze dus de helft van de actualiteitsvragen correct hadden. Ongeveer de helft van alle deelnemers behaalde een score van vier of hoger op de actualiteitsvragen. Slechts 2% van alle deelnemers kon geen enkele vraag over de actualiteit correct beantwoorden en slechts 1,6% duidde alle correcte antwoorden aan.

Tabel 7. Overzicht van de kennisvragen over de actualiteit

Vraag	Antwoordopties	Thema	Karakter	% Correct geantwoord
Een Vlaamse politicus gaf eind november een omstreden interview op de Israëlische televisie waarin hij kritiek leverde op de federale regering omdat ze volgens hem een te eenzijdige anti-Israël houding heeft. Welke politicus was dat?	Theo Francken (1) Bart De Wever (2) Michael Freilich (3) Ik weet het niet (4)	Nationale politiek	Formeel	75,2%
Sinds begin oktober is er een escalatie van het geweld van Israël in Gaza. Welke concrete gebeurtenis gaf Israël hiervoor als aanleiding?	Een staatsbezoek van Joe Biden in Gaza (1) Bombardementen van Hamas op het Al-Shifa ziekenhuis in Gaza (2) Raketten- en grondtroepenaanval van Hamas in Israël (3) Ik weet het niet (4)	Internationale politiek	Formeel	72,7%
Verschillende Instagramgebruikers die posten over Israël en Palestina, waaronder ook journalisten en celebrities, klaagden onlangs over 'shadowbans'. Het algoritme zou ervoor zorgen dat hun posts niet of weinig getoond worden. Welke posts worden volgens de gebruikers het meest op die manier benadeeld?	Posts die steun voor Israël uitdrukken (1) Posts die steun voor Palestina uitdrukken (2) Alle posts over het conflict die niet van nieuwsbronnen komen (3) Ik weet het niet (4)	Internationale politiek	Informeel	35,6%
Het anti-tabaksplan van Minister van Volksgezondheid Frank Vandenbroucke heeft een reeks nieuwe wetten die de komende jaren uitgerold zullen worden, waaronder ook enkele nieuwe wetten rond vapes. Welk van de volgende is zo'n nieuwe wet?	Jongeren onder de 16 mogen geen vapes meer kopen (1) Er mogen geen kleuren of tekeningen meer op vavepakkingen staan (2) Winkels mogen niet langer alleen vapes en/of tabaksproducten verkopen (3) Ik weet het niet (4)	Gezondheid	Formeel	19,2%

Welk geneesmiddel ging in oktober viraal op sociale media als een 'wondermiddel' om af te vallen?	Insuline (1) Ozempic (2) Metformine (3) Ik weet het niet (4)	Gezondheid	Informeel	87,9%
YouTuber MrBeast kreeg begin november lof én kritiek door een video. Wat deed hij in die video?	Hij bouwde waterputten in verschillende Afrikaanse landen (1) Hij ging lesgeven in verschillende Afrikaanse landen (2) Hij hielp huizen bouwen in verschillende Afrikaanse landen (3) Ik weet het niet (4)	Sociale rechtvaardigheid	Informeel	23,9%
Begin november beschadigden activisten een wereldberoemd schilderij, dit keer in the National Gallery in Londen. Waarom deden ze dat?	Ze protesteerden tegen dierenmishandeling (1) Ze protesteerden tegen de gebeurtenissen in Palestina (2) Ze protesteerden tegen het gebruik van fossiele brandstoffen (3) Ik weet het niet (4)	Klimaat	Informeel	58,8%
De organisatie van de klimaatop COP28 lag om verschillende redenen onder vuur, onder andere omwille van de plaats waar de conferentie dit jaar plaatsvindt. Op welke plaats is dat?	Doha, Qatar (1) Dubai, Verenigde Arabische Emiraten (2) Peking, China (3) Ik weet het niet (4)	Klimaat	Formeel	62,3%

Tabel 8. Overzicht van kennis over de actualiteit

Aantal correcte antwoorden	N	%	Cum.
0/8: Deelnemer beantwoordde geen enkele actualiteitsvraag correct	51	2,00%	
1/8: Deelnemer beantwoordde 1 actualiteitsvraag correct	117	4,60%	6,70%
2/8: Deelnemer beantwoordde 2 actualiteitsvragen correct	197	7,80%	14,5%
3/8: Deelnemer beantwoordde 3 actualiteitsvragen correct	337	13,4%	27,9%
4/8: Deelnemer beantwoordde 4 actualiteitsvragen correct	540	21,4%	49,3%
5/8: Deelnemer beantwoordde 5 actualiteitsvragen correct	633	25,1%	74,4%
6/8: Deelnemer beantwoordde 6 actualiteitsvragen correct	426	16,9%	91,3%
7/8: Deelnemer beantwoordde 7 actualiteitsvragen correct	178	7,10%	98,4%
8/8: Deelnemer beantwoordde alle actualiteitsvragen correct	41	1,60%	100%

Zoals eerder aangehaald, hadden onze vragen over de actualiteit ofwel een formeel karakter (gelinkt aan institutionele actoren) of een meer informeel karakter. Van de bovengemelde acht kennisvragen, hadden er vier een formeel karakter en vier een informeel karakter. De scores op deze subtypes van kennis over de actualiteit gaan dus van 0 correcte antwoorden tot 4 correcte antwoorden. Deze geven we weer in **Tabel 9** en **10**. Gemiddeld genomen hadden de deelnemers iets meer kennis over formele gebeurtenissen dan over informele gebeurtenissen uit de actualiteit. Voor de kennisvragen over de formele gebeurtenissen was het gemiddelde namelijk 2.3 op 4, terwijl dat voor de informele gebeurtenissen 2.1 op 4 was. Hoewel het verschil statistisch significant is, is het slechts een klein verschil en bijgevolg relatief verwaarloosbaar. Onderstaande tabellen geven de verdeling weer van het aantal correcte antwoorden onder de deelnemers, opgesplitst volgens de formele en informele gebeurtenissen uit de actualiteit.

Tabel 9. Overzicht van kennis over formele gebeurtenissen uit de actualiteit

Aantal correcte antwoorden	N	%	Cum.
0/4: Deelnemer beantwoordde geen enkele formele actualiteitsvraag correct	189	7,50%	
1/4: Deelnemer beantwoordde 1 formele actualiteitsvraag correct	341	13,5%	21,0%
2/4: Deelnemer beantwoordde 2 formele actualiteitsvragen correct	741	29,4%	50,4%
3/4: Deelnemer beantwoordde 3 formele actualiteitsvragen correct	1037	41,2%	91,6%
4/4: Deelnemer beantwoordde alle formele actualiteitsvragen correct	212	8,40%	100%

Tabel 10. Overzicht van kennis over informele gebeurtenissen uit de actualiteit

Aantal correcte antwoorden	N	%	Cum.
0/4: Deelnemer beantwoordde geen enkele informele actualiteitsvraag correct	105	4,20%	
1/4: Deelnemer beantwoordde 1 informele actualiteitsvraag correct	649	25,8%	29,9%
2/4: Deelnemer beantwoordde 2 informele actualiteitsvragen correct	965	38,3%	68,2%
3/4: Deelnemer beantwoordde 3 informele actualiteitsvragen correct	588	23,3%	91,5%
4/4: Deelnemer beantwoordde alle informele actualiteitsvragen correct	213	8,50%	100%

Kennis over gecontesteerde thema's

Kennis over gecontesteerde thema's in de samenleving (of in het Engels 'contested issue knowledge') is de vierde soort kennis die we bevraagd hebben in de survey. Hieronder verstaan we een niveau van kennis over onderwerpen die vaak, over langere tijd heen, frictie of discussie in de samenleving veroorzaken. Over deze onderwerpen wordt ook vaak (online) misinformatie verspreid. Binnen ons onderzoek beschouwen we bijgevolg personen als 'correct geïnformeerd' wanneer ze overtuigd zijn van de juistheid van een correcte stelling over een gecontesteerd thema. Anderzijds beschouwen we mensen die ervan overtuigd zijn dat bepaalde incorrecte stellingen juist zijn (of omgekeerd), als 'foutief geïnformeerd' ('misinformed').

Om deze stellingen zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de Vlaamse context moesten ze aan vier voorwaarden voldoen. Ten eerste moeten de gecontesteerde thema's op wederkerige basis en gedurende langere tijd het onderwerp van debat zijn. Op die manier verschilt de kennis over gecontesteerde thema's van de actualiteitskennis. Om dit vast te stellen zijn we nagegaan hoeveel fact-checks er rond een bepaald thema aanwezig zijn in de Vlaamse media als indicator voor de 'gecontesteerdheid' van het thema. Dit aangezien foutieve informatie over een onderwerp vaak meerdere keren verspreid moet worden alvorens er een fact-check over gemaakt wordt. Ten tweede moet het thema politiek zijn om in het kader van dit onderzoek te passen en ten derde moet er 'georganiseerde' misperceptie in de samenleving aanwezig zijn over het thema. Dit kan in de vorm van complottheorieën, maar ook door protesten of actiegroepen rond het gecontesteerde onderwerp. De laatste voorwaarde is dat specifieke stellingen over het thema kunnen worden geverifieerd door feitelijke informatie. Hiervoor koppelden we telkens terug naar onder andere wetenschappelijke consensus over een bepaald thema, en naar informatie uit gepubliceerde fact-checks over het thema en de stellingen. We beoordelen de verschillende stellingen als correct of fout op basis van het beschikbare materiaal op het moment van het lanceren van de studie. Aangezien het om dynamische maatschappelijke

thema's en stellingen gaat, en ook het bewijsmateriaal erover kan worden bijgesteld, sluiten we niet uit dat deze beoordeling in de toekomst anders zou uitvallen.

Op basis van bovenstaande criteria identificeerden we drie soorten gecontesteerde thema's (klimaat, migratie en gezondheid) waarvoor we telkens drie stellingen opstelden die werden voorgelegd aan de deelnemers (negen in totaal). In het kader hieronder zijn alle stellingen opgelijst. Elke stelling is een feitelijk statement rond een bepaald thema, waarbij per stelling werd gevraagd in welke mate de deelnemer overtuigd is dat de stelling klopt. Hierbij konden ze antwoorden op een vijf-puntenschaal ('helemaal niet' (1), 'eerder niet' (2), 'noch niet, noch wel' (3), 'eerder wel' (4) en 'helemaal wel' (5)) en kregen ze ook de optie om 'ik weet het niet' aan te geven. Een deel van de voorgelegde stellingen was fout geformuleerd (waarbij de formulering ingaat tegen de wetenschappelijke consensus en recente fact-checks over het thema) en een deel was juist geformuleerd. Daarom werden de foute stellingen nadien opnieuw gecodeerd zodat alle antwoorden in dezelfde richting wezen. Als een deelnemer laag scoort op een vraag wil dat bijgevolg zeggen dat de deelnemer een slechtere kennis heeft van het gecontesteerde thema. Concreet houdt dit in dat ze dus niet overtuigd zijn dat een stelling klopt, wanneer die wetenschappelijk gezien wel correct is. Als ze hoog scoren, hebben ze een hogere kennis en zijn ze dus ook overtuigd van een stelling die volgens het beschikbare wetenschappelijke onderzoek en bronnenmateriaal correct is. We voegen het bronnenmateriaal toe via een link in het kader, en lijsten het geheel nog eens op in **appendix A2**.

Vraag 4: Kennis over gecontesteerde thema's (originele formulering van items uit vragenlijst)

In welke mate denk je dat volgende stellingen kloppen?

1. Stelling 1: Wagens op fossiele brandstof zijn milieuvriendelijker dan elektrische wagens door het schadelijke productieproces van de elektrische autobatterijen. (Fout) ([Bron](#))
2. Stelling 2: Er is een directe link tussen klimaatverandering en de aanwezigheid van natuurrampen. (Juist) ([Bron 1](#)) ([Bron 2](#))
3. Stelling 3: Menselijke activiteiten dragen in grote mate bij aan de wereldwijde temperatuurstijging van de aarde. (Juist) ([Bron 1](#)) ([Bron 2](#))
4. Stelling 4: Het merendeel van de asielzoekers in België zijn jonge alleenstaande mannen. (Fout) ([Bron](#))
5. Stelling 5: Het merendeel van de vluchtelingen zoekt toevlucht in buurlanden van het land waaruit ze vluchten. (Juist) ([Bron](#))
6. Stelling 6: De autochtone Belgen worden bewust vervangen door migranten. (Fout) ([Bron 1](#)) ([Bron 2](#)) ([Bron 3](#))
7. Stelling 7: Vrouwen die anticonceptie gebruiken, zoals de pil, hebben meer problemen om kinderen te krijgen eens ze daarmee stoppen. (Fout) ([Bron 1](#)) ([Bron 2](#))
8. Stelling 8: Voor de meeste besmettelijke ziektes is het belangrijk dat zo veel mogelijk kinderen gevaccineerd worden om ertegen te kunnen vechten. (Juist) ([Bron 1](#)) ([Bron 2](#))
9. Stelling 9: Natuurlijke behandelingen zijn vaak even effectief als medische behandelingen om kanker te genezen. (Fout) ([Bron](#))

Bij de analyses hebben we een duidelijk onderscheid gemaakt tussen 'correct geïnformeerd' en 'foutief geïnformeerd'. We gebruikten hiervoor de gehercodeerde stellingen. Iedereen die een '4' ('eerder wel') of '5' ('helemaal wel') heeft aangeduid, werd beschouwd als correct geïnformeerd en kreeg de score '1'. Iedereen die een '1' ('helemaal niet akkoord'), '2' ('niet akkoord'), '3' ('noch niet, noch wel akkoord') of '6' ('Ik weet het niet') heeft aangeduid wordt beschouwd als 'foutief geïnformeerd' en kreeg score '0'. Als we kijken naar de gemiddelde score op de 9 stellingen, bedraagt die 5,11 (Standaardafwijking = 2.09). De gemiddelde score ligt het laagste voor migratie (score op 3), wat betekent dat er minder kennis is rond die stellingen en dit dus ook het meest 'gecontesteerde' thema lijkt te zijn. Voor de thema's klimaat en gezondheid liggen de gemiddelde scores beduidend hoger, zoals is af te leiden uit **Tabel 11**.

Tabel 11. Gemiddelde score (op 3) op kennis van gecontesteerde thema's

Soort thema	M	SD
Migratie	1.09	0.84
Klimaat	1.96	0.90
Gezondheid	2.06	1.00

We hebben de kennis over gecontesteerde onderwerpen ook op een andere manier benaderd. Hiervoor hebben we categorieën opgesteld op basis van de scores op de gehercodeerde items, zoals in detail beschreven hierboven. Als de deelnemer '0' ('Ik weet het niet') of de middencategorie '3' ('noch niet, noch wel akkoord') heeft aangeduid, wordt deze als 'niet geïnformeerd' gecategoriseerd. Als iemand '1' of '2' heeft aangeduid ('helemaal niet akkoord', 'niet akkoord') wordt deze als 'foutief geïnformeerd' beschouwd. Als iemand tenslotte '4' of '5' heeft aangeduid, wordt deze in de categorie 'correct geïnformeerd' geplaatst. Op basis daarvan kunnen we nagaan in welke mate de deelnemers niet, foutief of juist geïnformeerd zijn. De frequenties en percentages per stelling zijn terug te vinden in **Tabel 12**. Opnieuw vallen de grote aantallen deelnemers op die niet of foutief geïnformeerd zijn over het thema migratie.

Tabel 12. Overzicht verdeling aantal deelnemers niet, foutief of juist geïnformeerd voor de verschillende stellingen rond gecontesteerde thema's

Stelling	Niet geïnformeerd		Foutief geïnformeerd		Juist geïnformeerd	
	N	%	N	%	N	%
Klimaat						
Wagens op fossiele brandstof	893	35,3%	761	30,2%	865	34,4%
Link met natuurrampen	335	13,3%	167	6,60%	2017	80,0%
Bijdrage menselijke activiteit	287	11,4%	169	6,70%	2064	81,9%
Migratie						
Asielzoekers zijn jonge mannen	634	25,2%	1539	61,1%	346	13,7%
Toevlucht in buurlanden	881	35,0%	629	25,0%	1009	40,0%
Vervanging autochtone Belg	620	24,6%	508	20,2%	1391	55,2%
Gezondheid						
Gebruik anticonceptie	797	31,6%	313	12,4%	1409	55,9%
Belang vaccinatie	316	12,5%	188	7,50%	2015	80,0%
Impact natuurlijke behandelingen	493	19,6%	253	10,0%	1773	70,4%

CORRELATIES TUSSEN SOORTEN POLITIEKE KENNIS

In een volgende stap bekijken we de bivariate correlaties tussen de verschillende soorten politieke kennis. Dit houdt in dat we naar de samenhang kijken tussen twee variabelen. Daarbij is het interessant om zowel de sterkte, significantie en richting (positief, negatief) van de samenhang te bekijken. We zouden voor onze resultaten immers een middelmatige tot sterke, positieve en significante correlatie verwachten tussen de verschillende soorten politieke kennis. Dat wil zeggen dat de verschillende soorten kennis nauw met elkaar samenhangen en dat hogere scores op één type kennis verband houden met hogere scores op een andere soort van kennis. Voor deze correlaties kijken we enkel naar de correlaties tussen de indexen (dat wil zeggen continue variabelen). We beschrijven de belangrijkste vaststellingen en geven de resultaten weer in **Tabel 13**:

- Zoals verwacht zijn de correlaties tussen alle soorten politieke kennis positief en significant: dat wil zeggen dat ze nauw verband houden en hoge samenhang vertonen met elkaar, al zien we verschillen wat de sterkte van de correlatie betreft. Anders gezegd: wanneer iemand hoog scoort op één soort van kennis, hangt dit samen met een hoge score op een andere soort kennis.
- Over het algemeen vinden we de sterkste correlaties terug tussen beide soorten algemene politieke kennisvragen (index), wat logisch is gezien ze onder dezelfde soort politieke kennis vallen ($r = 0.504$). Dit wordt gevolgd door de correlaties tussen kennis over de actualiteit en respectievelijk algemene politieke kennis (politicivraag, $r = 0.500$), kennis over gecontesteerde thema's ($r = 0.406$) en partijpositiekennis ($r = 0.405$).
- We zouden een sterke, positieve correlatie verwachten tussen de algemene politieke kennis vragen (regeringsvraag, politicivraag) en partijpositiekennis. Het zou logisch zijn dat personen die op de hoogte zijn van de regeringscoalitie en de politici kunnen linken aan de juiste partij ook beter zouden kunnen inschatten wat de positie is van partijen voor beleidsthema's. Dit blijkt effectief het geval. Er is een positief en significant verband tussen de algemene kennisvragen en de partijpositiekennis; dit effect is sterker voor de politicivraag. Verder zien we ook een zeer sterk, positief verband tussen de algemene politieke kennisvraag over de regeringssamenstelling en het matchen van partijen. Wel is het opvallend dat het verband tussen beide algemene politieke kennisvragen en kennis over de actualiteit sterker is dan het verband met partijpositiekennis.
- De minst sterke correlaties vinden we tussen algemene politieke kennis (regeringsvraag) en respectievelijk partijpositiekennis ($r = 0.224$) en kennis over gecontesteerde thema's ($r = 0.274$).

We kunnen concluderen dat de diverse soorten kennis nauw verband houden met elkaar, maar toch wel aparte soorten van politieke kennis vormen. De correlaties zijn positief en significant (weergegeven met drie sterretjes, significant op $p = 0.05$), maar niet zo hoog dat ze wijzen op eenzelfde achterliggend construct.

Tabel 13. Bivariate correlaties tussen verschillende soorten van politieke kennis

	Algemene politieke kennis 1 (index)	Algemene politieke kennis 2 (index)	PPK (index)	Kennis over gecontesteerde thema's (index)	Kennis over actualiteit (index)
Algemene politieke kennis 1 (index)	1				
Algemene politieke kennis 2 (index)	0.504***	1			
PPK (index)	0.224***	0.327***	1		
Kennis over gecontesteerde thema's (index)	0.274***	0.343***	0.305***	1	
Kennis over actualiteit (index)	0.323***	0.500***	0.405***	0.406***	1

POLITIEKE KENNIS OVER GENERATIES HEEN

In een volgende stap gaan we na in hoeverre er verschillen zijn in politieke kennis tussen diverse generaties. We onderscheiden vier generaties. In de volgende analyses vergelijken we dus telkens tussen deze groepen, al brengen we ook leeftijd (in jaren) in rekening en testen we deze ook als continue variabele in al onze regressiemodellen. Hierover rapporteren we in het geval van afwijkende bevindingen. We geven in **Tabel 14** weer welke generaties we onderscheiden, met welk geboortjaar dit overeenkomt en het aantal deelnemers dat in deze categorieën valt voor onze steekproef.

Tabel 14. Generaties per geboortjaar en n in de steekproef

Generatie	Geboortjaar	n (aantal) in steekproef (%)
Interbellum + boomers	1900-1964	883 (35.0%)
	Vanaf 60 jaar	
Generation X	1965-1979	625 (24.8%)
	45 tot 59 jaar	
Millennials	1980-1996	688 (27.3%)
	28 tot 44 jaar	
Generation Z	1997-2012	324 (12.9%)
	16 tot 28 jaar	
Alle generaties		2520

In **Tabel 15** geven we een overzicht van de verschillende soorten politieke kennis over de generaties heen. Deze bespreken we vervolgens afzonderlijk en meer in detail voor de verschillende soorten politieke kennis op basis van multivariate analyses (regressiemodellen).

Tabel 15. Overzicht voor generaties voor alle soorten politieke kennis

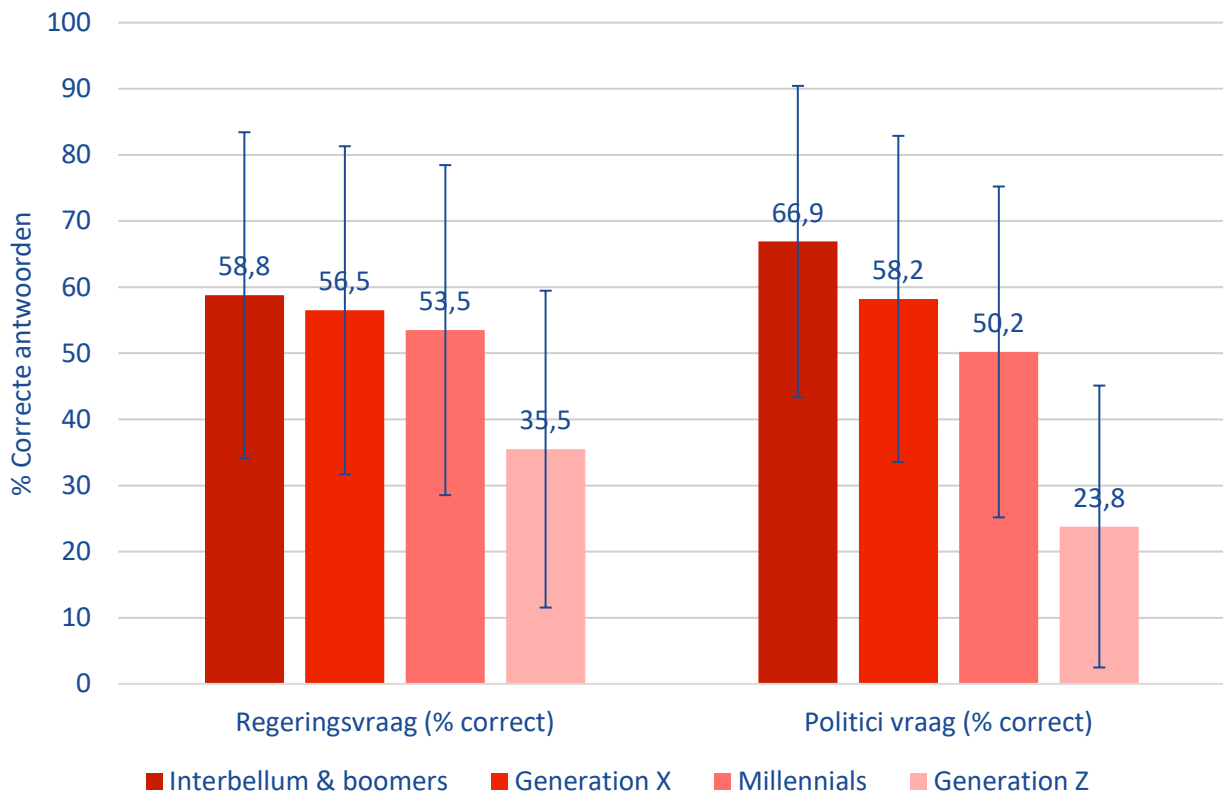
Soorten politieke kennis	Interbellum & boomers	Generation X	Millennials	Generation Z
Algemene politieke kennis: Regeringsvraag (% correct)	58,8%	56,5%	53,5%	35,5%
Algemene politieke kennis: Politicivraag (% correct)	66,9%	58,2%	50,2%	23,8%
Partij positie kennis (waarde dicht bij 1 wijst op hogere score)	0.38	0.37	0.40	0.36
Kennis over de actualiteit (score op 8)	4.43	4.44	4.41	3.88
Kennis over gecontesteerde issues (score op 9)	5.05	5.06	5.39	4.84

Algemene politieke kennis

Voor de eerste twee algemene vragen over politiek (regeringsvraag, politicivraag) stellen we grote verschillen vast tussen de generaties. **Figuur 1** geeft het percentage correcte antwoorden weer op beide vragen per generatie. Op de regeringsvraag scoren vooral de Interbellum & boomers en de Generation X groepen hoog, gevolgd door Millennials. Deelnemers uit de groep Generation Z hebben veel minder kennis over de samenstelling van de Vlaamse regering: slechts 35,5% (of een derde) kon de juiste samenstelling van de Vlaamse regering noemen. Bij de politicivraag komen we tot een gelijkaardige conclusie, alleen zijn er daar iets meer verschillen tussen de leeftijdsgroepen. Zo is er een duidelijk verband tussen de generaties: de oudere generaties zijn significant beter in het correct matchen van politici en partijen dan jongere generaties.

Ongeveer 24% van de deelnemers uit Generation Z kon alle politici aan de juiste partij linken terwijl dit percentage voor de oudere generaties beduidend hoger ligt.

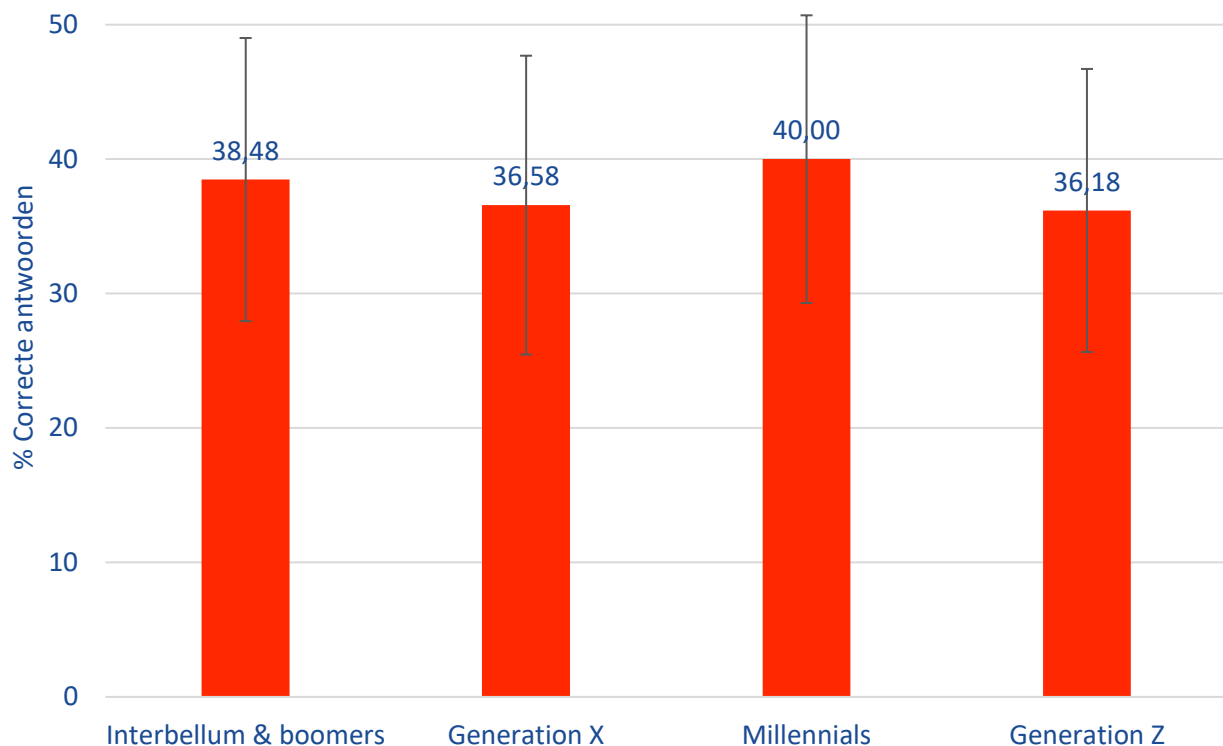
Figuur 1. Algemene politieke kennis vergeleken tussen generaties

Partijpositiekennis (PPK)

Ook voor kennis van partijposities kunnen we verschillen tussen generaties opmerken. **Figuur 2** geeft het percentage correcte antwoorden weer op alle vragen met betrekking tot partijposities voor de verschillende generaties. Hier valt meteen op dat er geen consistent dalend effect is, zoals bij algemene politieke kennis. Oudere generaties zijn dus niet beter in het inschatten van partijposities dan jongere generaties. Integendeel, Millennials hebben met bijna 40% correcte partijplaatsingen de hoogste kennis van partijposities. Onze analyses tonen aan dat dit verschil significant is in vergelijking met Generation Z en Generation X, maar niet met Boomers. Deze laatste groep scoort het op een na hoogst met een gemiddelde kennis van 38,4%, gevolgd door Generation X (36,5%) en Generation Z (36,1%). Hier kunnen we dus uit besluiten dat leeftijd minder een rol speelt voor deze complexere vorm van politieke kennis die inzicht vraagt in het politieke landschap en verschillen tussen partijen.

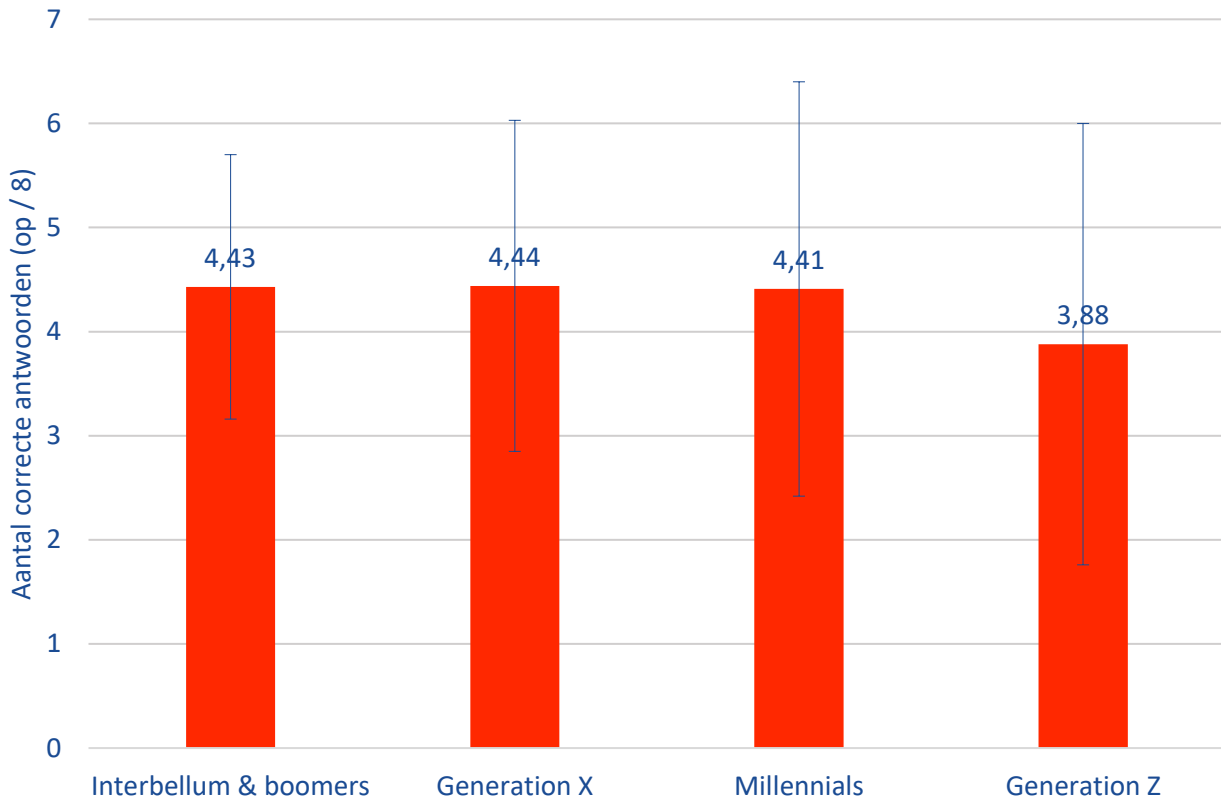
Figuur 2. Partijpositiekennis vergeleken tussen generaties.

Kennis over actualiteit

Ook wat kennis over de actualiteit betreft, blijken er verschillen te bestaan tussen de generaties. **Figuur 3** geeft de gemiddelde kennisscore (met een maximale score van 8) weer per generatie. De analyses tonen aan dat Generation Z statistisch significant verschilt van de oudere generaties in termen van hun kennis van de actualiteit. Meer bepaald scoren zij gemiddeld lager dan de andere drie generaties. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat de verschillen in kennisscore nog steeds vrij beperkt blijven, maar dat Generation Z wel de generatie is die het laagst scoort en bovendien de enige generatie is die (nipt) onder de helft scoort. Ook interessant is dat de standaarddeviaties voor de kennisscore telkens groter zijn voor de jongere generaties. Dit wil zeggen dat er binnen de jongere generaties telkens meer variatie lijkt te zitten in de aanwezige kennis over de actualiteit en dat er binnen de jongere generaties (Millennials en Generation Z) meer personen zijn die afwijken van het gemiddelde dan in de oudere generaties.

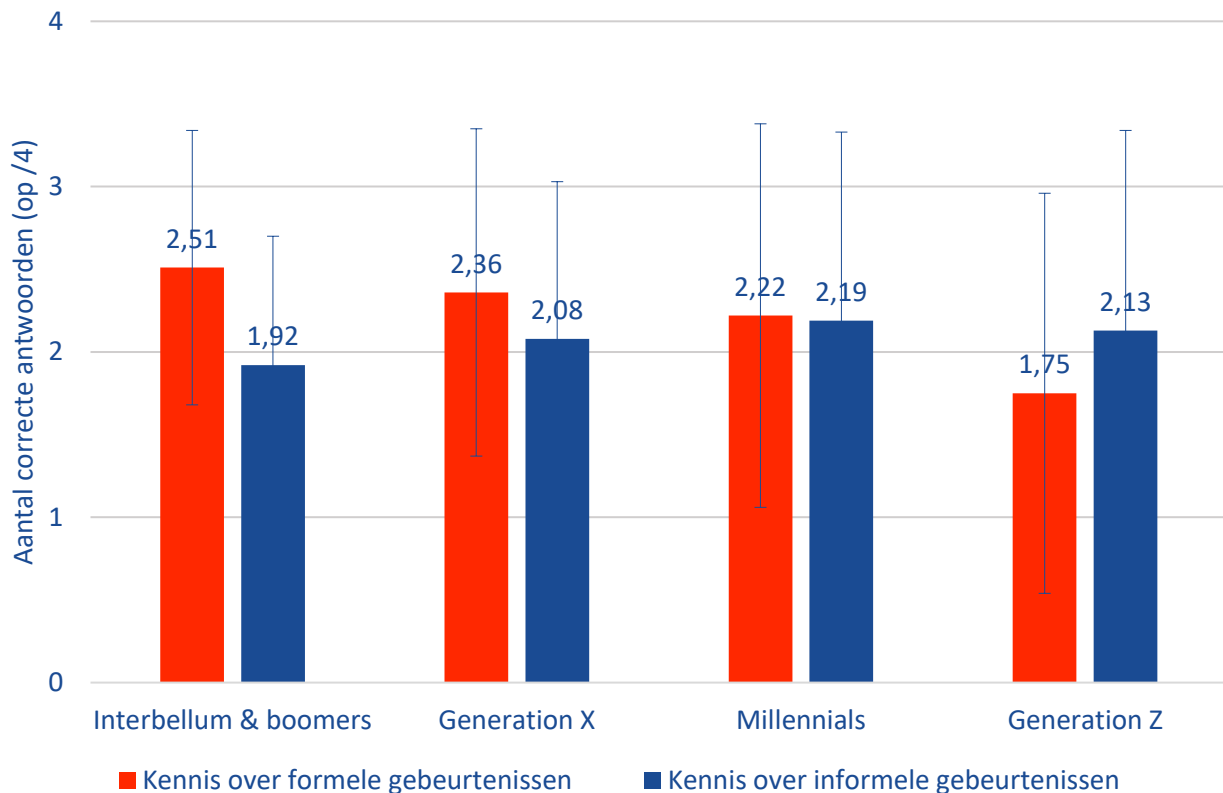
Figuur 3. Kennis over de actualiteit vergeleken tussen generaties.

Daarnaast gaan we na of er generatieverschillen zijn in kennis over formele versus informele gebeurtenissen. Kennis over formele gebeurtenissen (wetgeving, instellingen, beleid) werd gemeten aan de hand van vier vragen (zie eerder). Hier zien we dat naargelang men ouder wordt, men gemiddeld hoger scoort op dit kennistype. Elke generatie verschilt bovendien statistisch significant van elkaar, behalve Generation X en Millennials: daar zijn de verschillen verwaarloosbaar. Niet geheel onverwacht scoort de jongste generatie het laagst op dit type kennis, en is er de grootste variatie in termen van kennis over formele actuele gebeurtenissen binnen deze groep, zoals valt af te leiden uit **Figuur 4**.

Kennis over informele actuele gebeurtenissen (gebeurtenissen waar politiek instellingen geen expliciete rol in spelen) werd ook gemeten aan de hand van vier vragen. Hier stellen we vast dat de Interbellum & Boomers als generatie het laagst scoren op dit type kennis en dat deze generatie statistisch significant verschilt van de andere generaties. Tussen Generation X, Millennials, en Generation Z zijn er verwaarloosbare verschillen in hun kennis van informele gebeurtenissen.

Figuur 4. Kennis over de actualiteit vergeleken per generatie (formele versus informele gebeurtenissen)

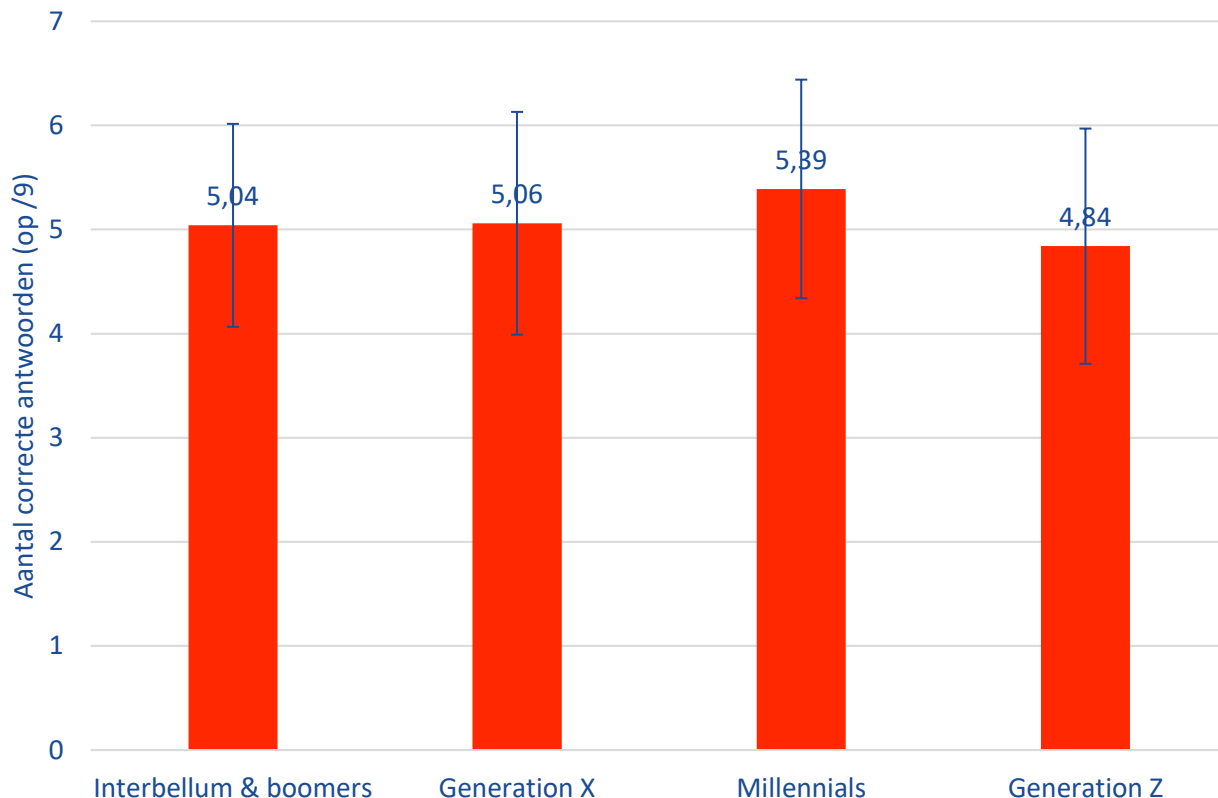

Algemeen kunnen we stellen dat het loont om verschillende types gebeurtenissen in rekening te brengen wanneer we conclusies willen trekken over de ‘kennis van de actualiteit’ van de bevolking. Onze resultaten tonen aan hoe jongere generaties namelijk minder lijken te weten over formele gebeurtenissen, maar net meer over gebeurtenissen die buiten de institutionele politieke sfeer liggen. Jongeren uit Generation Z weten bijvoorbeeld vaker dan andere generaties dat activisten een schilderij in de National Gallery beschadigd hadden om te protesteren tegen het gebruik van fossiele brandstoffen, maar minder vaak dat Theo Francken een omstreden interview op Israëliëse televisie had gegeven.

Kennis over gecontesteerde thema’s

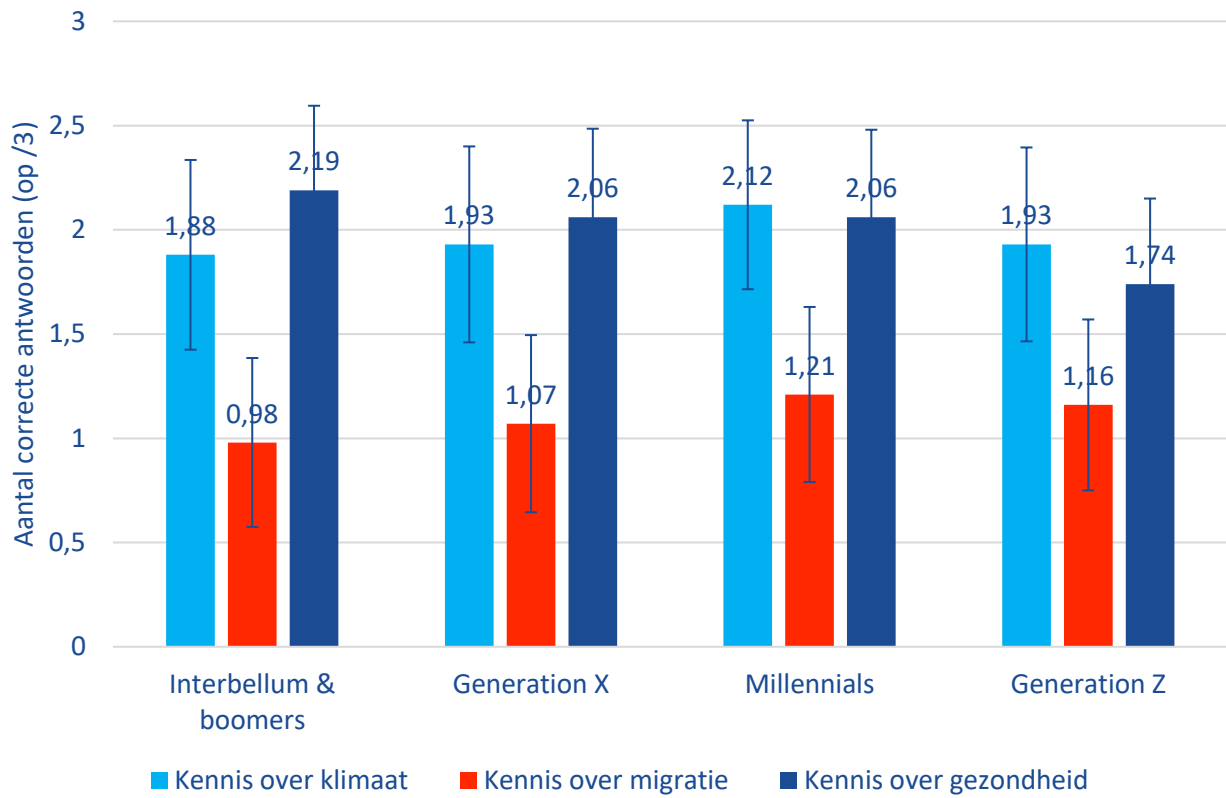
Als het aankomt op kennis over gecontesteerde thema’s, merken we dat de gemiddelde scores per generatie opnieuw van elkaar verschillen. De gemiddelde kennisscore (met een maximale score van 9) per generatie is terug te vinden in **Figuur 5**. Uit de analyses blijkt dat de Millennials significant verschillen van de andere generaties wat betreft hun kennis over gecontesteerde thema’s. Ze scoren namelijk significant hoger. Generation Z scoort het laagst, maar de verschillen tussen de andere generaties zijn verwaarloosbaar. Dit lijkt te impliceren dat de Millennials meer overtuigd zijn van bepaalde gecontesteerde thema’s op een manier die overeenkomt met huidige wetenschappelijke consensus en feitelijke informatie.

Figuur 5. Kennis over gecontesteerde thema's vergeleken per generatie.

Als we dan specifiek kijken naar de kennis per thema (nl. klimaat, migratie en gezondheid) trekken deze verschillen zich in zekere mate door en zien we opnieuw statistisch significante verschillen tussen de generaties. Bij de stellingen rond klimaat doen Millennials het significant beter dan de andere drie generaties. De verschillen tussen de andere generaties zijn opnieuw niet significant. Bij de stellingen rond migratie liggen de gemiddeldes veel lager dan bij de andere twee thema's. Voor deze stellingen verschillen voornamelijk de Interbellum & boomer generatie van de Millennials en Generation Z: de eerste doet het significant slechter dan de laatste twee generaties. Daarbovenop doet Generation X het significant slechter dan de Millennials. Bij de laatste groep stellingen rond gezondheid klimmen de gemiddeldes terug omhoog. Hier vinden we dat Generation Z significant verschilt van de andere drie generaties. Zij scoren opnieuw significant lager. Er zijn ook significante verschillen tussen de Millennials en de Interbellum & boomers generatie, die eerste groep scoort significant lager dan de andere generatie. Over het algemeen kunnen we hier concluderen dat Millennials het vaak significant beter doen dan de andere generaties op vlak van gecontesteerde kennis.

Figuur 6. Kennis over gecontesteerde thema's vergeleken per generatie (opgesplitst per thema).

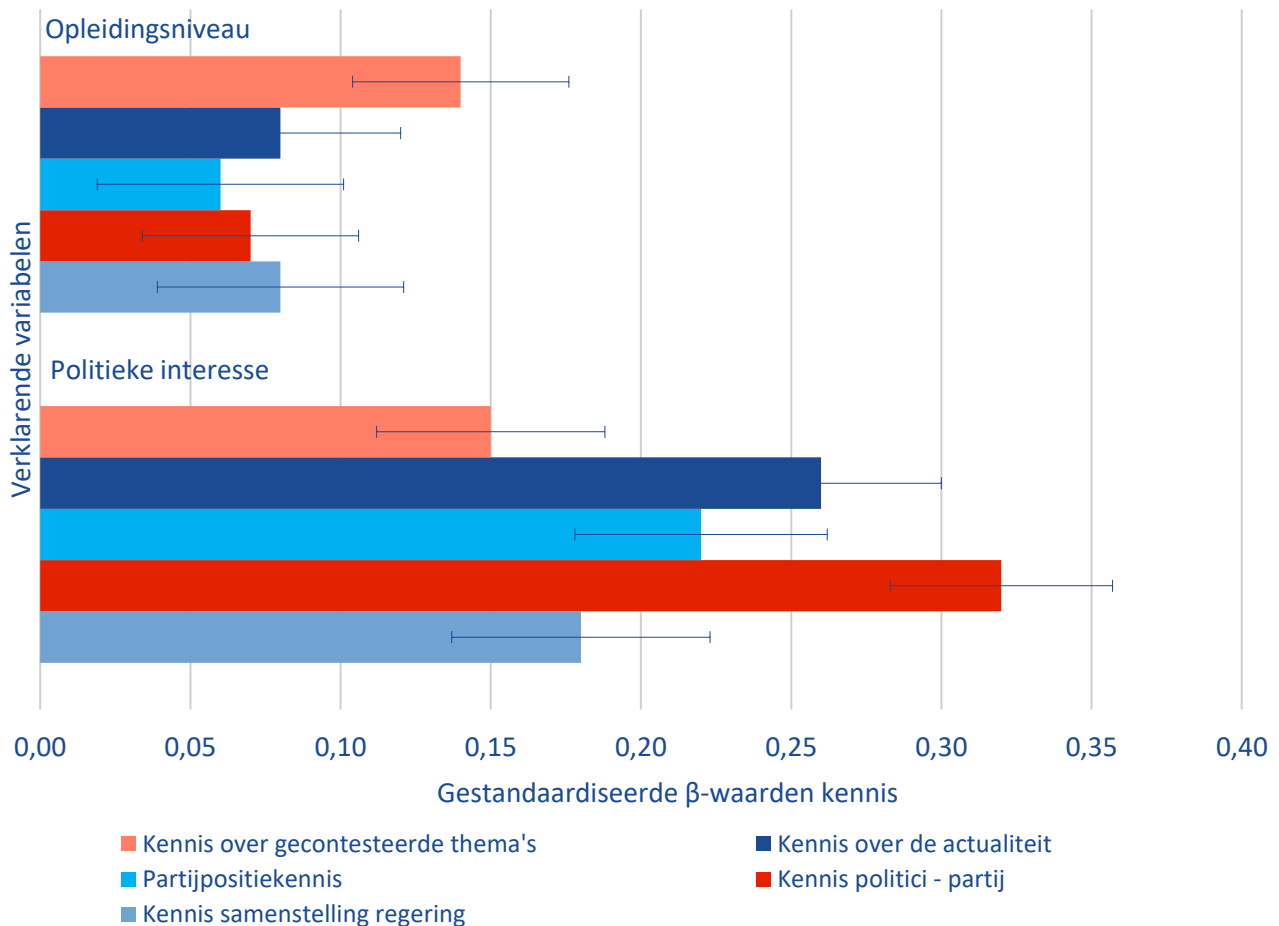
WAT VERKLAART DE AANWEZIGHEID VAN POLITIEKE KENNIS?

Tot slot gaan we op basis van onze data na welke factoren kunnen verklaren in welke mate iemand politieke kennis bezit. We doen dit voor alle types politieke kennis die we eerder bespraken. Hiervoor rapporteren we de resultaten van verschillende regressieanalyses met telkens het type kennis als afhankelijke variabele. We gaan in een multivariate analyse de relatie na tussen kennis en verschillende verklarende factoren. Enerzijds worden een aantal sociodemografische kenmerken in rekening gebracht (nl. gender, opleidingsniveau, leeftijd gemeten als generatie waartoe men behoort en ter controle ook nog eens leeftijd als een continue variabele). Deze resultaten beschrijven we enkel in de tekst. Daarnaast kijken we naar de rol van politieke interesse, stemintentie (met name of men al beslist heeft of men op een partij gaat stemmen, los van welke partij), zelfgerapporteerde links-recht oriëntatie op de socioculturele en socio-economische dimensies en, tot slot, het gebruik van verschillende mediabronnen om nieuws te consumeren.

Welke factoren verklaren politieke kennis? **Figuur 7, Figuur 8, Figuur 9 en Figuur 10** geven de resultaten van de regressieanalyses weer. In de figuren geven we de gestandaardiseerde effecten in een grafiek weer, telkens in combinatie met het betrouwbaarheidsinterval (voor 95% betrouwbaarheid, met een p-waarde van 0.05). We tonen telkens de gestandaardiseerde β -waarden, die een indicatie geven van het relatieve belang van een bepaalde variabele in het verklaren van de afhankelijke variabelen. Dit wil zeggen dat we de grootte van de effecten eveneens met elkaar kunnen vergelijken. Gestandaardiseerde coëfficiënten gaan telkens van 0 tot 1, en kunnen negatief (onder nul) of positief zijn (boven nul). Een score dicht bij 1 wijst op een sterker/groter effect, en het omgekeerde geldt voor 0. Negatieve β -waarden wijzen op een negatief verband tussen de onafhankelijke en afhankelijke variabele, positieve β -waarden wijzen dan weer op een positief verband. De betrouwbaarheidsintervallen geven aan of de effecten statistisch significant zijn of niet. Wanneer de betrouwbaarheidsintervallen overlappen met nul, werd er geen significant effect gevonden. Om de interpretatie van de effecten te vergemakkelijken en de figuur minder complex te maken, hebben we enkel de significante effecten weergegeven. We nemen echter ook alle resultaten nog eens op in een regressietabel in de appendix.

Uit eerder onderzoek weten we dat "Opportunities-Motivation-Ability" of het zogenaamde OMA-model helpt om verschillen in kennis tussen mensen te duiden. Laten we beginnen met motivatie om over politiek te leren, politieke interesse, en de 'ability' of capaciteit hebben om dat te doen. Dat laatste wordt veelal gemeten via onderwijsniveau. Uit onze analyse blijkt dat zowel opleidingsniveau als politieke interesse een rol spelen bij elke vorm van kennis. Wie hoger geschoold is en meer interesse heeft in de politiek, weet er ook meer over. Politieke interesse blijkt vooral bij te dragen aan een goede kennis van de (politieke) actualiteit en het kunnen toewijzen van politici aan de juiste partij. Opleidingsniveau lijkt dan weer het belangrijkste voor de vorming van kennis over gecontesteerde thema's. Dit kan mogelijk te maken hebben met de capaciteiten van hoger opgeleiden om beter om te gaan met de veelheid aan (mis)informatie die circuleert rond deze gecontesteerde thema's.

Figuur 7. Verklarende variabelen: opleidingsniveau en politieke interesse.

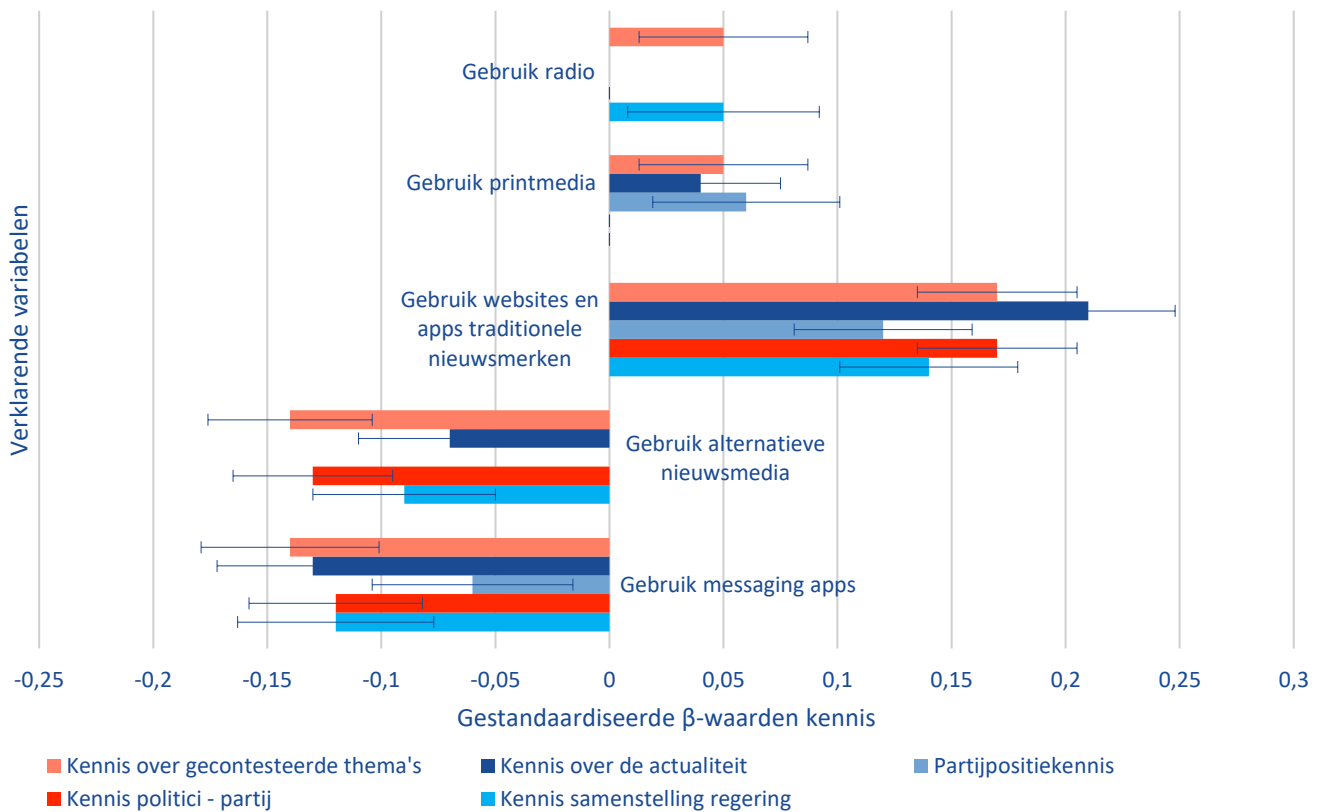
Noot 1 – Gestandaardiseerde β -waarden geven een indicatie van het relatieve belang van een bepaalde variabele in het verklaren van de afhankelijke variabelen. Negatieve β -waarden wijzen op een negatief verband tussen de onafhankelijke en afhankelijke variabele. **Noot 2** – Indien er geen statistisch significante associatie kon worden gevonden tussen een specifieke variabele en de specifieke kennis, dan werd die uit de grafiek gelaten.

Wat betreft de ‘opportunities’ of mogelijkheden om over politiek te leren, kijken we vooral naar de mate waarin mensen (nieuwe) media gebruiken voor nieuws. Over het algemeen, stellen we vast dat mensen die frequenter websites of apps van traditionele nieuwsmerken raadplegen statistisch significant meer politieke kennis bezitten, terwijl frequenter nieuws consumeren via zogenaamde berichtendiensten of ‘messaging apps’ (bv. Messenger, Telegram, WhatsApp) gelinkt is met minder politieke kennis. Dit is telkens het geval voor alle onderzochte types kennis. Het positieve effect van nieuwswebsites is in lijn met eerder internationaal onderzoek dat aangeeft dat traditionele media, ook online, heel wat politieke informatie bieden. Dat wordt bevestigd door het feit dat radio en print media voor verschillende vormen van kennis ook een positieve bijdrage leveren. Opvallend is dat dit niet het geval is voor mensen die aangeven zich vaak via televisie(nieuws) te informeren. Mogelijk heeft dit te maken met de eerder algemene vraagformulering en zouden we andere resultaten, en naar verwachting positieve verbanden, vinden als we vragen naar meer specifieke soorten nieuwsprogramma’s op televisie.

De negatieve β -waarde voor het gebruik van berichtendiensten bevestigt ook eerder onderzoek, waarbij frequenter gebruik van deze apps voor nieuws geassocieerd is met het bezitten van minder politieke kennis. De literatuur linkt deze apps aan eerder korte, vluchtige, of soms zelfs foutieve informatie. Mensen doen er met andere woorden maar weinig (juiste) kennis op. Dat geldt overigens voor de meeste vormen van kennis (met uitzondering van partijpositiekennis) ook voor het gebruik van alternatieve nieuwswebsites (bv. Apache, Doorbraak). Deze sites bevatten vaker opiniërende inhoud en lijken dan ook minder geschikt om (correcte) informatie te verwerven.

Interessant is dat we geen verband vonden tussen het gebruik van sociale media om nieuws te consumeren en de verschillende soorten politieke kennis. Het lijkt dus niet zo te zijn dat sociale media gebruiken om jezelf te informeren over het nieuws een negatieve invloed heeft op iemands kennis over politiek, actualiteit en gecontesteerde thema's. Tegelijk vonden we ook geen indicaties voor een positieve impact daarvan. Hier moet wel worden opgemerkt dat onze data niet toelaten om conclusies te trekken over effecten of de causaliteit van deze relaties. Mogelijk dient toekomstig onderzoek te kijken naar de effecten van verschillende soorten sociale media.

Figuur 8. Verklarende variabele: frequentie mediagebruik voor nieuws.

Noot 1 – Gestandaardiseerde β -waarden geven een indicatie van het relatieve belang van een bepaalde variabele in het verklaren van de afhankelijke variabelen. Negatieve β -waarden wijzen op een negatief verband tussen de onafhankelijke en afhankelijke variabele. **Noot 2** – Indien er geen statistisch significante associatie kon worden gevonden tussen een specifieke variabele en de specifieke kennis, dan werd die uit de grafiek gelaten.

Uit onze analyses blijkt verder dat gender vaak een statistisch significante relatie heeft met politieke kennis, waarbij mannen hoger scoren. Enkel voor kennis over gecontesteerde issues speelt gender geen rol. Uit eerder onderzoek blijkt dat een deel van de verklaring voor dit opvallend genderverschil te wijten is aan het feit dat mannen in het geval van twijfel iets sneller gokken. Ook uit onze studie blijkt duidelijk dat vrouwen vaker de optie 'ik weet het niet' gebruiken dan mannen voor verschillende soorten kennis (zoals partijpositiekennis, of kennis over de actualiteit).

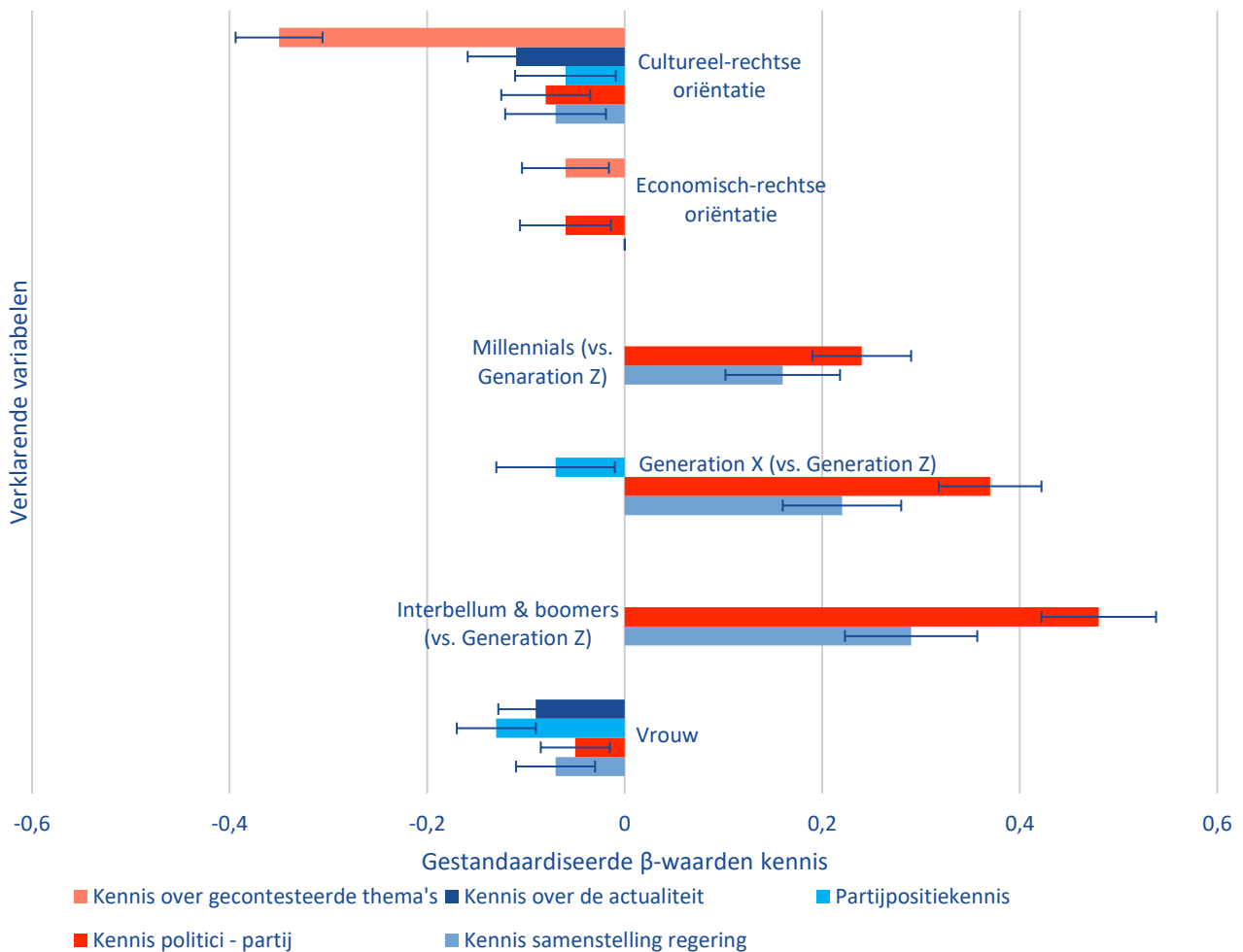
We gaven al eerder aandacht aan de verschillen in kennis tussen de generaties. In de regressieanalyse blijkt dat de oudere generaties meer algemene politieke kennis hebben (zowel over de regering als over individuele politici), maar dat voor de andere vormen van kennis er geen generatieverschillen vallen waar te nemen. Dit betekent dat de iets lagere score van Generation Z op de kennis over actualiteit en gecontesteerde thema's geheel te verklaren valt door andere kenmerken binnen die generaties, zoals het mediagebruik, en dus niet noodzakelijk te wijten zijn aan de leeftijd zelf.

Naast analyses waarbij we de verschillende generaties vergelijken, hebben we dezelfde regressies uitgevoerd met leeftijd als een continue variabele (van laagste naar hoogste leeftijd). Deze bevestigen de eerdere analyses tussen generaties: naarmate je ouder wordt, kan je beter politici koppelen met hun partij en weet

je ook beter welke partijen er in de regering zitten ('algemene politieke kennis'). Wanneer het aankomt op partijpositiekennis is deze relatie omgekeerd en weet je iets beter in welke mate partijen het eens of oneens zijn met een stelling als je jonger bent. Er is opnieuw geen verband tussen leeftijd (gemeten als een continue variabele in jaren) en kennis van de actualiteit of van de gecontesteerde thema's.

Tot slot gingen we na of ideologie een rol speelt. Personen die zichzelf als economisch links dan wel rechts bestempelen, verschillen nauwelijks van elkaar op gebied van hun politieke kennis (enkel op de regeringsvraag en vragen over gecontesteerde thema's scoren economisch rechtse personen lager), maar dit is wel het geval voor de culturele links-rechts plaatsing. Cultureel rechtse personen scoren namelijk op alle vormen van kennis lager dan mensen die zich eerder als cultureel links plaatsen. Dit verband is bovendien het meest uitgesproken wanneer we kijken naar kennis over gecontesteerde thema's. Het is op basis van deze studie moeilijk te bepalen waaraan dit kan liggen.

Figuur 9. Verklarende variabelen: persoonlijke kenmerken.

Noot 1 – Gestandaardiseerde β -waarden geven een indicatie van het relatieve belang van een bepaalde variabele in het verklaren van de afhankelijke variabelen. Negatieve β -waarden wijzen op een negatief verband tussen de onafhankelijke en afhankelijke variabele. **Noot 2** – Indien er geen statistisch significante associatie kon worden gevonden tussen een specifieke variabele en de specifieke kennis, dan werd die uit de grafiek gelaten.

We kunnen besluiten dat grotendeels dezelfde factoren van belang zijn om de verschillen in verschillende vormen van politieke kennis te bepalen.

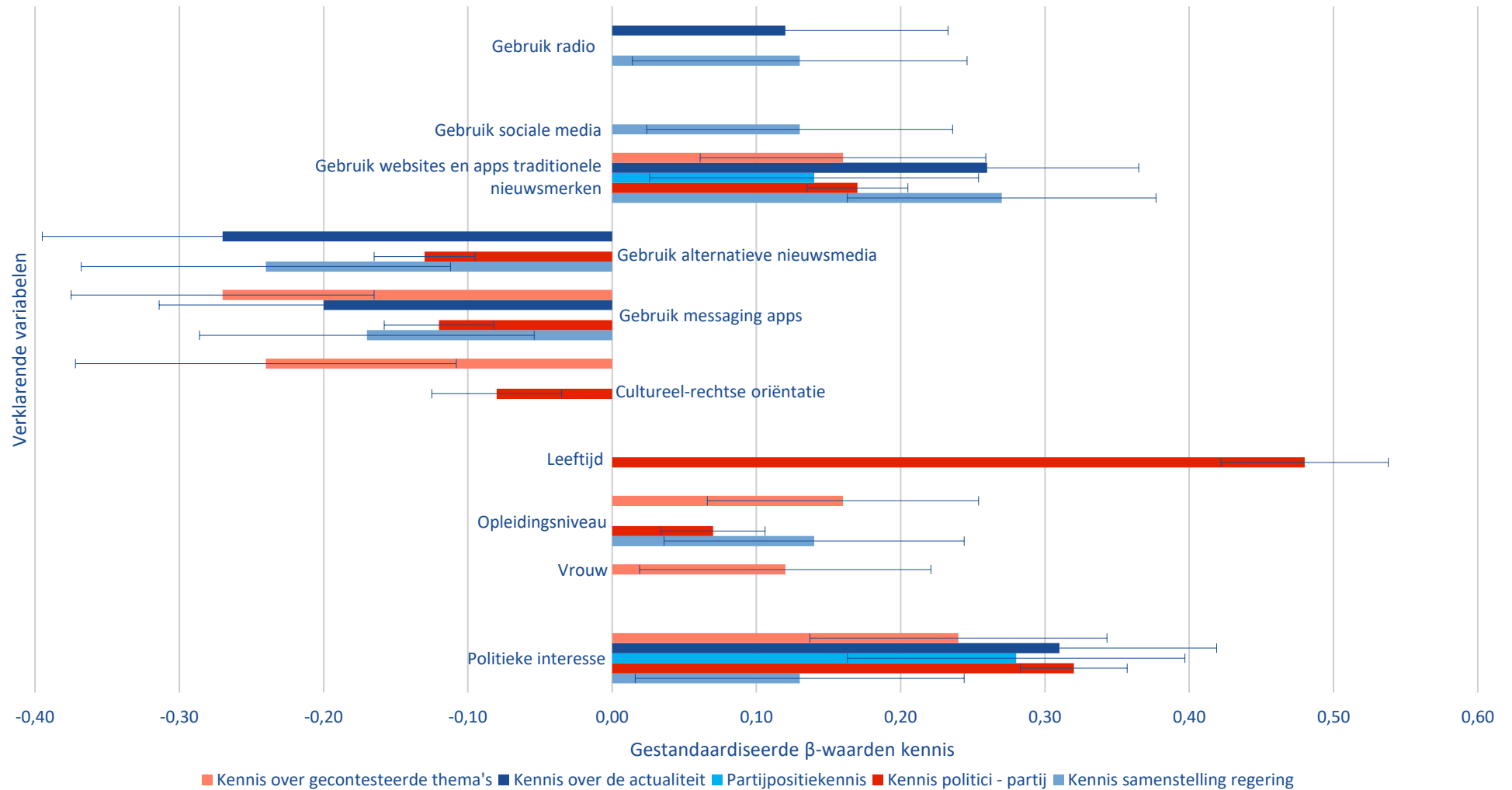
In een volgende en laatste stap bekijken we nog eens welke factoren samenhangen met politieke kennis, maar dit keer specifiek voor Generation Z, de jongste generatie die in onze survey werd bevroegd. Hiervoor voerden we dezelfde regressie uit als hierboven omschreven, maar dus enkel voor de groep deelnemers uit Generation Z. Hieruit blijkt dat de rol van enkele factoren in het verklaren van politieke kennis anders is voor deze generatie.

Opnieuw te beginnen bij motivaties en capaciteiten, blijkt dat ook bij jongeren van Generation Z een hoge mate van politieke interesse samenhangt met politieke kennis. Een verschil met de andere generaties is dat opleidingsniveau niet langer met alle vormen van politieke kennis samenhangt. Uit onze analyses blijkt namelijk dat een hoger opleidingsniveau hebben bij Generation Z alleen samenhangt met hogere algemene politieke kennis (nl. de samenstelling van de Vlaamse regering kennen en politici kunnen linken aan een politieke partij) en kennis over gecontesteerde thema's. Voor de andere soorten politieke kennis speelt opleidingsniveau geen rol binnen deze generatie.

Wat betreft de mogelijkheden om te leren via de media, blijkt uit onze analyses dat ook bij Generation Z verschillende nieuwsbronnen de aanwezigheid van politieke kennis verklaren. Enerzijds zijn er ook bij deze generatie enkele positieve verbanden te vinden, wat betekent dat frequenter nieuws verkrijgen via deze media samenhangt met hogere kennis. Zo is luisteren naar de radio voor nieuws gelinkt met meer actualiteitskennis en het kennen van de samenstelling van de Vlaamse regering. Ten tweede is er een positief verband tussen het raadplegen van apps en websites van gevestigde nieuwsmerken en alle onderzochte vormen van politieke kennis. Als laatste is er bij Generation Z een positief verband tussen nieuws raadplegen via sociale media en de samenstelling van de Vlaamse regering kennen. Hier wijkt Generation Z dus af van onze inzichten op basis van de algemene analyses voor de volledige bevolking. Dit is een eerder verrassende bevinding die mogelijk kan wijzen op het belang van sociale media voor jongeren om connectie te houden met de institutionele politiek. Opvallend is bovendien hoe voor Generation Z de positieve rol van printmedia wegvalt. De negatieve verbanden tussen nieuwsgebruik en kennis voor Generation Z zijn erg vergelijkbaar met de volledige bevolking. Dat is, opnieuw, het geval voor het gebruik van alternatieve nieuwswebsites en alle vormen van politieke kennis (behalve partijpositiekennis) en voor het gebruik van berichtendiensten als nieuwsbron met alle vormen van politieke kennis (opnieuw met uitzondering van partijpositiekennis).

Een opmerkelijk verschil tussen Generation Z en de volledige bevolking is dat gender in een beperktere mate samenhangt met het bezitten van meer of minder politieke kennis. Met andere woorden, mannen en vrouwen binnen deze generatie hebben dus grotendeels evenveel politieke kennis. Enkel voor kennis van gecontesteerde thema's zien we dat gender een rol speelt, waarbij vrouwen hier beter scoren dan mannen. Dit is opvallend, want in de analyses bij de volledige populatie zien we een omgekeerd verband waarbij mannen over de hele lijn meer politieke kennis bezitten. Verder blijkt uit onze analyses dat binnen deze generatie, dus binnen de leeftijd van 16 tot en met 27 jaar, er niet veel variatie van kennis is naargelang leeftijd. Enkel voor het kunnen linken van politici aan politieke partijen blijkt dat oudere Gen Z'ers dit beter kunnen dan jongere Gen Z'ers. Als laatste, kijkend naar ideologie, zien we dat er ook minder significante verbanden zijn tussen politieke kennis en zelf-gerapporteerde links-rechts plaatsing op beide assen bij Generation Z. Alleen voor partijpositiekennis en kennis over gecontesteerde thema's zien we dat cultureel rechtse personen een lagere kennis bezitten.

Figuur 10. Verklarende variabelen bij Generation Z

Noot 1 – Gestandaardiseerde β -waarden geven een indicatie van het relatieve belang van een bepaalde variabele in het verklaren van de afhankelijke variabelen. Negatieve β -waarden wijzen op een negatief verband tussen de onafhankelijke en afhankelijke variabele. **Noot 2** – Indien er geen statistisch significante associatie kon worden gevonden tussen een specifieke variabele en de specifieke kennis, dan werd die uit de grafiek gelaten.

BESLUIT

We zetten in dit besluit onze voornaamste bevindingen nog eens op een rij.

- In deze studie testten we de kennis op verschillende vormen van politieke kennis. We stellen vast dat algemene politieke kennis, kennis over partijposities, kennis van de (politieke) actualiteit en kennis over gecontesteerde onderwerpen allen gedeeltelijk samenhangen. Dat betekent dat wie goed scoort op de ene dimensie ook hoog scoort op de andere. Toch zijn de correlaties niet van die aard om te besluiten dat ze allemaal hetzelfde meten.
- De meeste Vlamingen weten welke politici bij welke partij horen, maar hebben het moeilijker om aan te geven wie er in de (Vlaamse) regering zit. Dit heeft mogelijk te maken met het Belgische federale systeem, waarbij er (gedeeltelijk) andere partijen in de Vlaamse en de federale regering zetelen.
- De meeste Vlamingen hebben moeite om de standpunten van partijen te plaatsen op concrete stellingen. Jongeren doen het wel niet slechter dan oudere kiezers. De kennis om de posities van partijen op concrete beleidsstellingen te plaatsen verschilt naar gelang het type partij. Vooral het plaatsen van centropartijen vinden kiezers moeilijk. De posities van de partij Groen zijn het best gekend, die van CD&V het minst.
- De actualiteitskennis van de Vlaming ligt vrij hoog. Ongeveer de helft van de Vlamingen heeft vijf of meer van de acht actualiteitsvragen juist. De kennis over gecontesteerde thema's ligt dan weer heel wat lager. Vooral de stellingen over migratie worden door veel Vlamingen niet correct ingeschat.
- Jongeren (Generation Z; tussen de 16 en 28 jaar) scoren lager op sommige, maar niet alle vormen van politieke kennis. Met name hun algemene politieke kennis ligt lager, en ze weten minder over formele politieke gebeurtenissen. Over gebeurtenissen in de actualiteit die minder gebonden zijn aan de institutionele politiek scoren ze echter beter dan andere generaties. Ook verrassend is dat Generation Z niet beduidend slechter is in het positioneren van partijen dan de andere generaties. In de regressieanalyse wordt dit bevestigd. Wanneer we leeftijd als een continue variabele meenemen scoren oudere mensen beter op algemene politieke kennis dan jongere mensen, terwijl voor partijpositiekennis het verband nipt andersom is. Voor kennis over actualiteit en gecontesteerde thema's is leeftijd geen significante voorspeller.
- Bij het volgen van de actualiteit valt op dat jongere generaties minder weten over formele gebeurtenissen, maar net meer over gebeurtenissen die buiten de institutionele politieke sfeer liggen. Jongeren uit Generation Z weten minder over wat politici doen en zeggen, maar meer over bijvoorbeeld protestacties.
- Leeftijd speelt dus een rol, maar is geen doorslaggevende factor in het bepalen van politieke kennis. Andere factoren spelen een grotere rol, met name politieke interesse en mediagebruik voor nieuws.
- Mediagebruik voor nieuws is een cruciale factor om verschillen in politieke kennis te verklaren. Het lezen van kranten, radio luisteren, maar vooral het volgen van nieuwswebsites leiden tot meer politieke kennis. Anderzijds blijken het gebruik van alternatieve media en messaging apps/berichtendiensten voor nieuws negatief verband te houden met het bezitten van politieke kennis. Specifiek voor Generation Z valt bovendien de impact van printmedia weg en spelen sociale media een positieve rol in het bezitten van kennis over de regering. Dit bevestigt dat 'opportunity' en bronnen om te leren over politieke kennis, zoals diverse soorten nieuwsmedia, een belangrijke rol spelen naast zowel 'ability' (opleiding) en/of motivatie (politieke kennis).
- Mannen scoren over het algemeen beter op het vlak van politieke kennis dan vrouwen. Onder andere omdat ze sneller een gokje durven te wagen als ze niet helemaal zeker zijn van het antwoord. Opvallend is dat dit verschil niet blijkt te bestaan bij de jongste generatie. Daar scoren vrouwen zelfs iets beter op kennis over gecontesteerde onderwerpen als klimaat en migratie.

APPENDIX

Tabel A1. Overzicht van antwoorden op politieke partijen op zes stellingen

Stelling 1: Leerkrachten mogen voor de klas nooit een hoofddoek dragen.	Correct Antwoord
CD&V	Oneens
Groen	Oneens
N-VA	Eens
Open VLD	Eens
PVDA	Oneens
Vlaams Belang	Eens
Vooruit	Oneens
Stelling 2: Huishoudens met een laag inkomen moeten een premie krijgen om zonnepanelen te plaatsen.	Correct Antwoord
CD&V	Eens
Groen	Eens
N-VA	Oneens
Open VLD	Oneens
PVDA	Eens
Vlaams Belang	Oneens
Vooruit	Eens
Stelling 3: De lage-emissiezones in steden moeten afgeschaft worden.	Correct Antwoord
CD&V	Eens
Groen	Oneens
N-VA	Oneens
Open VLD	Oneens
PVDA	Eens
Vlaams Belang	Eens
Vooruit	Eens
Stelling 4: De schoolvakantie in de zomer moet korter, andere vakanties langer.	Correct Antwoord
CD&V	Oneens
Groen	Eens
N-VA	Oneens
Open VLD	Eens
PVDA	Oneens
Vlaams Belang	Oneens
Vooruit	Eens
Stelling 5: De beperkingen om stikstof uit te stoten moeten versoepeld worden.	Correct Antwoord
CD&V	Eens
Groen	Oneens
N-VA	Oneens
Open VLD	Eens
PVDA	Eens
Vlaams Belang	Eens
Vooruit	Oneens
Stelling 6: Als je meer dan één woning bezit, moet je vanaf je tweede woning extra belast worden.	Correct Antwoord
CD&V	Oneens
Groen	Eens
N-VA	Eens
Open VLD	Oneens
PVDA	Eens
Vlaams Belang	Oneens
Vooruit	Eens

Appendix A2. Bronnenmateriaal voor kennis over gecontesteerde thema's.

- Stelling 1:
[Factcheck: Elektrische auto milieuvriendelijker dan benzineauto, ondanks grondstoffen batterij;](#)
- Stelling 2:
[CHECK - De link tussen natuurbranden en klimaatverandering: welke uitspraken kloppen en welke niet?](#)
[| VRT NWS: nieuws;](#)
[Chapter 11: Weather and Climate Extreme Events in a Changing Climate | Climate Change 2021: The Physical Science Basis \(ipcc.ch\)](#)
- Stelling 3:
[Wat we weten over klimaatverandering — Klimaatportaal \(vmm.be\);](#)
[Chapter 11: Weather and Climate Extreme Events in a Changing Climate | Climate Change 2021: The Physical Science Basis \(ipcc.ch\)](#)
- Stelling 4:
[Factcheck: 37% van de asielzoekers zijn jonge mannen](#)
- Stelling 5:
[Cijfers over vluchtelingen – UNHCR Belgium](#)
- Stelling 6:
[Factcheck: ja, 60 procent van de Belgen gelooft dat onze samenleving tegen 2050 op een islamitische samenleving zou kunnen lijken \(knack.be\);](#)
[The 'great replacement' conspiracy theory has gone from fringe to mainstream : NPR;](#)
Obaidi, M., Kunst, J., Ozer, S., & Kimel, S. Y. (2022). The “Great Replacement” conspiracy: How the perceived ousting of Whites can evoke violent extremism and Islamophobia. *Group Processes & Intergroup Relations*, 25(7), 1675-1695. <https://doi.org/10.1177/13684302211028293>
- Stelling 7:
[FACTCHECK – Tijdelijke vermindering van de vruchtbaarheid, maar langetermijngebruik van de anticonceptiepil maakt je niet onvruchtbaar – BonJour \(bonjour-ugent.be\);](#)
[Factcheck: Tijdelijk hoger risico op borstkanker, maar de pil beschermt ook tegen andere kankers](#)
- Stelling 8:
[Bescherming tegen infectieziekten | Kind en Gezin;](#)
[Vaccinatie van kinderen - Europese Commissie \(europa.eu\)](#)
- Stelling 9:
[De behandeling - Stichting tegen Kanker](#)

Tabel A3. Regressieanalyse voor algemene politieke kennis (voor alle generaties).

Afhangelijke variabele: Algemene Politieke kennis	Model 1 Regeringsvraag				Model 2 Politicivraag			
	B	SD	p	Bèta	B	SD	p	Bèta
Intercept	1.73***	0.08	< 0.001		2.58***	0.22	< 0.001	
Gender (vrouw)	-0.10**	0.03	0.001	-0.07	-0.21**	0.07	0.004	-0.05
Opleiding	0.11	0.03	< 0.001	0.08	0.29***	0.07	< 0.001	0.07
Generaties: referentie = Generation Z								
Millennials	0.26***	0.05	< 0.001	0.16	1.09***	0.12	< 0.001	0.24
Generation X	0.38***	0.05	< 0.001	0.22	1.71***	0.12	< 0.001	0.37
Interbellum & boomer	0.45***	0.05	< 0.001	0.29	2.03***	0.13	< 0.001	0.48
Politieke interesse	0.05***	0.01	< 0.001	0.18	0.26***	0.02	< 0.001	0.32
Socioeconomisch rechts	-0.00	0.01	0.624	-0.01	-0.04*	0.02	0.013	-0.06
Sociocultureel rechts	-0.02*	0.01	0.012	-0.07	-0.05***	0.02	< 0.001	-0.08
Besliste kiezer	-0.04	0.03	0.286	-0.02	0.08	0.08		0.02
Nieuwsgebruik: televisie	-0.01	0.01	0.632	-0.01	-0.01	0.03	0.611	-0.01
Nieuwsgebruik: radio	0.02*	0.01	0.024	0.05	0.01	0.03	0.594	0.01
Nieuwsgebruik: kranten	-0.01	0.01	0.280	-0.02	-0.01	0.03	0.547	-0.01
Nieuwsgebruik: nieuwswebsites	0.06***	0.01	< 0.001	0.14	0.20	0.03	< 0.001	0.17
Nieuwsgebruik: alternatieve media	-0.06***	0.01	< 0.001	-0.09	-0.20	0.03	< 0.001	-0.13
Nieuwsgebruik: sociale media	0.00	0.01	0.753	0.01	0.01	0.03	0.705	0.01
Nieuwsgebruik: apps, berichtendiensten	-0.04***	0.01	< 0.001	-0.12	-0.12	0.02	< 0.001	-0.12
R ²	15.1%				34.7%			
N	2,327				2,327			

Noot. Indien voor Model 1 leeftijd continu (in jaren) wordt gemeten is deze variabele ook significant (b = 0.009, SD = 0.001, p < 0.001, Bèta = 0.21, CI: 0.16; 0.25).

Indien voor Model 2 leeftijd continu (in jaren) wordt gemeten is deze variabele ook significant (b = 0.039, SE = 0.002, p < .001, Bèta = 0.33, CI: 0.29; 0.37).

Tabel A4. Regressieanalyse voor algemene politieke kennis bij Generation Z.

Afhangelijke variabele: Politieke kennis	Algemene	Model 3			Model 4			
		Regeringsvraag			Politivicvraag			
	B	SD	p	Bèta	B	SD	p	Bèta
Intercept	0.84*	0.43	0.048		0.40	1.09	0.716	
Gender (vrouw)	-0.01	0.11	0.960	-0.003	-0.006	0.28	0.982	-0.00
Opleiding	0.30*	0.12	0.012	0.14	0.66*	0.29	0.025	0.11
Leeftijd	0.01	0.02	0.409	0.04	0.10	0.04	0.024	0.11
Politieke interesse	0.04*	0.02	0.023	0.13	0.22***	0.05	< 0.001	0.25
Socioeconomisch rechts	0.004	0.03	0.863	0.01	-0.08	0.07	0.250	-0.08
Sociocultureel rechts	-0.02	0.02	0.300	-0.08	-0.12*	0.06	0.048	-0.14
Besliste kiezer	-0.10	0.11	0.347	-0.05	0.13	0.28	0.641	0.02
Nieuwsgebruik: televisie	0.02	0.04	0.547	0.04	0.08	0.10	0.414	0.05
Nieuwsgebruik: radio	0.08*	0.04	0.026	0.13	0.03	0.09	0.724	0.02
Nieuwsgebruik: kranten	-0.07	0.04	0.105	-0.11	-0.14	0.11	0.219	-0.07
Nieuwsgebruik: nieuwswebsites	0.14***	0.03	< 0.001	0.27	0.39***	0.07	< 0.001	0.26
Nieuwsgebruik: alternatieve media	-0.16***	0.04	< 0.001	-0.24	-0.56***	0.11	< 0.001	-0.31
Nieuwsgebruik: sociale media	0.07*	0.03	0.022	0.13	0.09	0.08	0.297	0.05
Nieuwsgebruik: apps, berichtendiensten	-0.08***	0.03	< 0.001	-0.17	-0.19*	0.07	0.011	-0.14
R ²	26.4%				37.9%			
N	299				299			

Tabel A5. Regressieanalyse voor partijpositiekennis (voor alle generaties)

Afhangelijke variabele: Partijpositiekennis	Model 5			
	B	SD	<i>p</i>	Bèta
Intercept	0.18***	0.02	< 0.001	
Gender (vrouw)	-0.05***	0.01	< 0.001	-0.13
Opleiding	0.02**	0.01	0.006	0.06
Generaties: referentie = Generation Z				
Millennials	0.00	0.01	0.809	0.01
Generation X	-0.03*	0.01	0.031	-0.07
Interbellum & boomer	-0.02	0.01	0.155	-0.05
Politieke interesse	0.02***	0.00	< 0.001	0.22
Socioeconomisch rechts	0.00	0.00	0.481	0.02
Sociocultureel rechts	-0.00*	0.00	0.017	-0.06
Besliste kiezer	0.05***	0.01	< 0.001	0.10
Nieuwsgebruik: televisie	0.00	0.00	0.507	0.02
Nieuwsgebruik: radio	0.00	0.00	0.345	0.02
Nieuwsgebruik: kranten	0.01**	0.00	0.008	0.06
Nieuwsgebruik: nieuwswebsites	0.02***	0.00	< 0.001	0.12
Nieuwsgebruik: alternatieve media	0.00	0.00	0.836	0.00
Nieuwsgebruik: sociale media	0.00	0.00	0.744	0.01
Nieuwsgebruik: apps, berichtendiensten	-0.01*	0.00	0.010	-0.06
R ²	15.2%			
N	2,327			

Noot. Als we leeftijd meenemen als continue variabele (in jaren) is deze niet significant (b = -0.007, SE = 0.003, p = 0.01, bèta = -0.06, CI = [-0.10, -0.01]).

Tabel A6. Regressieanalyse voor partijpositiekennis bij Generation Z

Afhangelijke variabele: Partijpositiekennis	Model 6			
	B	SD	<i>p</i>	Bèta
Intercept	0.01	0.01	0.201	
Gender (vrouw)	0.00	0.00	0.480	0.04
Opleiding	0.00	0.00	0.221	0.07
Leeftijd	-0.00	0.00	0.999	-0.00
Politieke interesse	0.00***	0.00	< 0.001	0.28
Socio-economisch rechts	0.00	0.00	0.428	0.06
Socio-cultureel rechts	-0.00	0.00	0.052	-0.16
Besliste kiezer	0.00	0.00	0.207	0.07
Nieuwsgebruik: televisie	0.00	0.01	0.617	0.03
Nieuwsgebruik: radio	0.00	0.01	0.776	0.02
Nieuwsgebruik: kranten	0.00	0.00	0.076	0.12
Nieuwsgebruik: nieuwswebsites	-0.02*	0.00	0.023	0.14
Nieuwsgebruik: alternatieve media	-0.00	0.00	0.417	-0.06
Nieuwsgebruik: sociale media	0.00	0.01	0.809	0.01
Nieuwsgebruik: apps, berichtendiensten	0.00	0.01	0.691	-0.03
R ²	19.0%			
N	299			

Tabel A7. Regressieanalyse voor kennis over de actualiteit (voor alle generaties)

Afhangelijke variabele: Kennis over de actualiteit	Model 7			
	B	SD	<i>p</i>	Bèta
Intercept	2.63***	0.18	< 0.001	
Gender (vrouw)	-0.30***	0.18	< 0.001	-0.09
Opleiding	0.25***	0.07	< 0.001	0.08
Generaties: referentie = Generation Z				
Millennials	0.15	0.11	0.163	0.04
Generation X	0.14	0.11	0.227	0.04
Interbellum & boomer	0.13	0.11	0.252	0.04
Politieke interesse	0.18***	0.01	< 0.001	0.26
Socio-economisch rechts	-0.02	0.02	0.213	-0.03
Socio-cultureel rechts	-0.07***	0.01	< 0.001	-0.12
Besliste kiezer	-0.01	0.07	0.949	-0.001
Nieuwsgebruik: televisie	0.02	0.02	0.290	0.02
Nieuwsgebruik: radio	0.04	0.02	0.063	0.04
Nieuwsgebruik: kranten	0.04*	0.02	0.029	0.04
Nieuwsgebruik: nieuwswebsites	0.31***	0.02	< 0.001	0.21
Nieuwsgebruik: alternatieve media	-0.40***	0.03	< 0.001	-0.07
Nieuwsgebruik: sociale media	0.11	0.02	0.074	0.04
Nieuwsgebruik: apps, berichtendiensten	-0.11***	0.07	< 0.001	-0.13
R ²	21.4%			
N	2,326			

Noot. Als we leeftijd meenemen als continue variabele (in jaren) is deze niet significant (b = 0.00, SE = 0.00, p = 0.62, bèta = 0.00, CI = [-0.03, 0.06]).

Tabel A8. Regressieanalyse voor kennis over de actualiteit bij Generation Z

Afhangelijke variabele: Kennis over de actualiteit	Model 8			
	B	SD	<i>p</i>	Bèta
Intercept	2.91**	0.93	0.002	
Gender (vrouw)	-0.13	0.24	0.584	-0.03
Opleiding	0.12	0.25	0.264	0.03
Leeftijd	-0.04	0.04	0.270	-0.06
Politieke interesse	0.23***	0.04	< 0.001	0.31
Socio-economisch rechts	-0.06	0.06	0.276	-0.08
Socio-cultureel rechts	-0.03	0.05	0.636	-0.04
Besliste kiezer	-0.20	0.24	0.407	-0.04
Nieuwsgebruik: televisie	0.02	0.08	0.814	0.01
Nieuwsgebruik: radio	0.04*	0.02	0.036	0.12
Nieuwsgebruik: kranten	0.12	0.10	0.209	0.08
Nieuwsgebruik: nieuwswebsites	0.31***	0.07	< 0.001	0.26
Nieuwsgebruik: alternatieve media	-0.40***	0.10	< 0.001	-0.27
Nieuwsgebruik: sociale media	0.11	0.07	0.106	0.09
Nieuwsgebruik: apps, berichtendiensten	-0.21***	0.06	< 0.001	-0.20
R ²	29.9%			
N	299			

Tabel A9: Regressieanalyse voor kennis van gecontesteerde thema's (voor alle generaties)

Afhangelijke variabele: Kennis over gecontesteerde thema's	Model 9			
	B	SD	p	Bèta
Intercept	4.97***	0.20	< 0.001	
Gender (vrouw)	-0.12	0.07	0.108	-0.03
Opleiding	0.59***	0.08	< 0.001	0.14
Generaties: referentie = Generation Z				
Millennials	0.12	0.12	0.310	0.03
Generation X	-0.07	0.13	0.594	-0.01
Interbellum & boomer	-0.03	0.13	0.829	-0.01
Politieke interesse	0.13***	0.02	< 0.001	0.15
Socio-economisch rechts	-0.05**	0.02	0.007	-0.06
Socio-cultureel rechts	-0.26***	0.02	< 0.001	-0.35
Besliste kiezer	0.11	0.08	0.173	0.02
Nieuwsgebruik: televisie	0.04	0.03	0.177	0.03
Nieuwsgebruik: radio	0.06**	0.02	0.006	0.05
Nieuwsgebruik: kranten	0.07**	0.02	0.004	0.05
Nieuwsgebruik: nieuwswebsites	0.21***	0.02	< 0.001	0.17
Nieuwsgebruik: alternatieve media	-0.23***	0.03	< 0.001	-0.14
Nieuwsgebruik: sociale media	-0.03	0.02	0.084	-0.03
Nieuwsgebruik: apps, berichtendiensten	-0.14***	0.02	< 0.001	-0.14
R ²	32,4%			
N	2,326			

Noot. Als we leeftijd meenemen als continue variabele (in jaren) is deze niet significant (b = -0.00, SE = 0.00, p = 0.52, bèta = -0.01, CI = [-0.05, 0.03]).

Tabel A10: regressieanalyse voor kennis van gecontesteerde thema's bij Generation Z

Afhangelijke variabele: Kennis over gecontesteerde thema's	Model 10			
	B	SD	<i>p</i>	Bèta
Intercept	3.61***	0.94	< 0.001	
Gender (vrouw)	0.53*	0.24	0.026	0.11
Opleiding	0.84***	0.25	< 0.001	0.15
Leeftijd	0.03	0.04	0.483	0.04
Politieke interesse	0.19***	0.04	< 0.001	0.23
Socio-economisch rechts	0.01	0.06	0.905	0.05
Socio-cultureel rechts	-0.18***	0.05	< 0.001	-0.27
Besliste kiezer	-0.23	0.24	0.348	-0.01
Nieuwsgebruik: televisie	-0.03	0.08	0.674	-0.01
Nieuwsgebruik: radio	-0.02	0.08	0.907	-0.06
Nieuwsgebruik: kranten	-0.04	0.10	0.678	-0.02
Nieuwsgebruik: nieuwswebsites	0.21**	0.07	0.002	0.16
Nieuwsgebruik: alternatieve media	-0.14*	0.10	0.155	-0.12
Nieuwsgebruik: sociale media	0.06	0.07	0.402	0.02
Nieuwsgebruik: apps, berichtendiensten	-0.31***	0.06	< 0.001	-0.24
R ²	39.4%			
N	299			